

Dorpsvisie Grou

ontwerp
17 november 2025

Een wenkend toekomstperspectief waar water, dorp en toekomst samenkomen.

GROU.

Gemeente Leeuwarden

JUURLINK **[+]** **GELUK** **bv**
STEDENBOUW LANDSCHAP

Disclaimer

Alle getoonde afbeeldingen in dit boekwerk
betreffen referentiebeelden die dienen ter
illustratie van de beoogde sfeer.
De beelden geven nog geen ontwerputwerking
weer.

bron: dorpskuier Fryslân
<https://grousters.nl/2019/01/04/dorpsarchief-en-wereldwinkel-op-een-locatie-bij-informatiepunt-grou/>

1	Grou een uniek Fries waterdorp	04
1.1	Aanleiding en opgave	09
1.2	De dorpsvisie Grou	11
1.3.1	Problematiek Grou: Economisch perspectief en centrumontwikkeling	14
1.3.2	Problematiek Grou: Vastgelopen woningmarkt	
1.3.3	Problematiek Grou: Toekomst recreatie, toerisme en identiteit	
1.3.4	Problematiek Grou: Bereikbaarheid en mobiliteit	
1.3.5	Problematiek Grou: Visie en daadkracht	
1.4	Historie - heden - toekomst	16
1.5	Proces van co-creatie	28

2	Dorpsvisie Grou	30
2.1	Ruimtelijke impressie Grou 2075	32
2.2.1	Thema 1: Dorpscentrum Grou weer centraal	36
2.2.2	Thema 2: Ontwikkelgebieden vol potentieel	37
2.2.3	Thema 3: Levendigheid rondom het water	38
2.2.4	Thema 4: Verblijfskwaliteit en bereikbaarheid in dorpscentrum verbeteren	39
2.2.5	Thema 5: Ontwikkelen en innoveren recreatie	40
2.2.6	Thema 6: Drie overkoepelende thema's	41
2.2.7	Thema 7: Vliegende start	42

3	De vliegende start	44
3.1	Vervolgstappen en vliegende start	46
3.2	Benutten van het potentieel	50

4	Proces en uitkomsten co-creatie	58
4	Het proces van co-creatie	60
4.1	Het leven in de Grou	62
4.2	Dromen en wensen	64
4.3	Drie modellen en opmaat keuze	66
4.4	Concept dorpsvisie Grou	72
4.5	Verbetering van de dorpsvisie Grou	74

- 1.1 Aanleiding en opgave
- 1.2 De dorpsvisie Grou
- 1.3.1 Problematiek Grou: Economisch perspectief en centrumontwikkeling
- 1.3.2 Problematiek Grou: Vastgelopen woningmarkt
- 1.3.3 Problematiek Grou: Toekomst recreatie, toerisme en identiteit
- 1.3.4 Problematiek Grou: Bereikbaarheid en mobiliteit
- 1.3.5 Problematiek Grou: Visie en daadkracht
- 1.4 Historie - heden - toekomst
- 1.5 Proces van co-creatie

1 GROU EEN UNIEK FRIES WATERDORP

Opening watersportseizoen

bron: <https://grouaktief.nl/2023/02/14/heb-je-interesse-om-mee-te-werken-aan-activiteiten-van-opening-watersportseizoen/>

HET DORP GROU

A32

FOCU

FRISIA

BIENSM

STATIONS GROU -
JIRNSUM

STATIONSWEG

PRINSES MAGRIET
KANAAL

An aerial photograph of a coastal region. The land is divided into numerous green agricultural plots of various shapes and sizes. A large, irregularly shaped body of grey water, likely a lagoon or bay, occupies the central and right portions of the image. A dashed white line runs diagonally from the top left towards the center, separating a residential area from the agricultural land. Several labels in white text are overlaid on the image: 'USGEBIED' in the top left, 'DE ALDE FAENEN' in the upper right, 'PIKMAR' in the middle left, 'GOATTUM' in the bottom left, and 'LYN'E LYTE' near the top left. A small number '7' is visible in the bottom right corner.

USGEBIED

LYN'E LYTE

corpscentrum
rou

DE ALDE
FAENEN

PIKMAR

GOATTUM

Zicht op dorpscentrum Grou
bron: <https://kerkfotografie.nl/dorpskerk-heemskerk/>

1.1 Aanleiding en opgave

Voor u ligt de dorpsvisie voor Grou: een toekomstgerichte en uitnodigende koers voor een van de meest karakteristieke waterdorpen van Friesland.

Grou ligt verscholen in het weidse en beschermde terpenlandschap, direct verbonden met het uitgestrekte Friese merengebied. De ligging aan het sfeervolle Pikmeer, gecombineerd met een rijke historie en een hechte, betrokken gemeenschap, maakt Grou uniek. Het dorp ademt authenticiteit en rust, maar heeft ook volop potentie en ambitie om zich duurzaam en veerkrachtig te ontwikkelen richting de toekomst.

In de afgelopen decennia heeft Grou zich vooral ontwikkeld via kleinschalige, projectmatige initiatieven. Hoewel waardevol, deden deze ontwikkelingen te weinig recht aan het grotere geheel, de samenhang en het volledige potentieel van Grou. Deze versnipperde aanpak voldeed niet aan de groeiende behoefte aan een toekomstbestendig, samenhangend en aantrekkelijk leefmilieu voor zowel bewoners als bezoekers.

Door de verschillende opgaven en kansen in het dorp met elkaar te verbinden, en nadrukkelijk in te zetten op de bestaande ruimtelijke, landschappelijke en culturele kwaliteiten, ontstaat nu een unieke kans om Grou duurzaam te versterken en te vernieuwen. Of het nu gaat om het verbeteren van de woonkwaliteit, het vergroten van de recreatieve aantrekkingskracht, of het stimuleren van een vitale lokale economie: Grou staat aan de vooravond van een nieuwe ontwikkelingsperiode waarin het verleden, het heden en de toekomst in balans samenkomen.

Deze dorpsvisie schetst een helder en ambitieus langetermijnperspectief richting 2075, waarin een toekomstbestendig, vitaal en herkenbaar Grou centraal staat. De visie zet de unieke kwaliteiten van het dorp in de spotlights: de diepe verbondenheid met het water, het charmante historische centrum, de rijke recreatieve mogelijkheden en de ambitie om ruimte te bieden voor jong en oud, voor bewoners én bezoekers. Daarnaast vormen duurzaamheid, klimaatadaptatie en leefkwaliteit

onlosmakelijke pijlers in de verdere ontwikkeling van Grou.

De totstandkoming van deze visie is het resultaat van een intensief co-creatief proces. Hierbij is samengewerkt met een klankbordgroep van ongeveer dertig betrokken bewoners, ondernemers, vertegenwoordigers van de doarpskoöperatie en de gemeente Leeuwarden. In vijf gezamenlijke sessies zijn inzichten gedeeld, ambities vormgegeven en voorstellen uitgewerkt. Dit heeft geresulteerd in een richtinggevend voorstel dat zowel herkenbaar, ambitieus als realistisch is – en dat uitnodigt tot verdere verdieping, dialoog en actieve betrokkenheid in de komende jaren.

Grou kent een bijzondere dynamiek: “te groot in de winter en te klein in de zomer,” zoals de klankbordgroep het treffend verwoordde. Dit maakt het des te belangrijker om een balans te vinden tussen de verschillende seizoenen, de uiteenlopende belangen en de veranderende behoeften van bewoners en bezoekers. Deze dorpsvisie vormt daarvoor het stevige fundament. Het biedt richting en inspiratie om de identiteit van Grou als historisch Fries waterdorp te behouden en tegelijkertijd te versterken, met ruimte voor nieuwe kansen en ontwikkelingen.

Met deze visie nodigen wij u uit om mee te lezen, mee te denken en samen te werken aan een toekomst waarin Grou niet alleen blijft wie het is, maar ook wie het kan worden: een leefbaar, veerkrachtig en aantrekkelijk dorp waar iedereen zich thuis voelt, in elk seizoen van het jaar.

1.2 De dorpsvisie Grou

Een dorpsvisie is een middel om richting te geven aan de toekomst van een dorp. Het is geen vaststaand plan, maar een gedeeld denkkader dat helpt ambities te verwoorden, prioriteiten te stellen en keuzes te maken. De dorpsvisie van Grou zet een stip op de horizon: een toekomstbeeld voor 2075 dat voortbouwt op de kracht van het dorp en tegelijkertijd uitnodigt tot het verbeteren van het bestaande en het benutten van nieuwe kansen.

Voor Grou betekent dit het optimaal benutten van de bijzondere ligging aan het water, het versterken van de dorpskern als levendige ontmoetingsplek, het stimuleren van lokaal ondernemerschap en het creëren van ruimte voor nieuwe woonvormen. Tegelijkertijd blijft gekoesterd wat Grou uniek maakt: de sociale verbondenheid, de rijke historie en de cultuur van het dorp. Bewoners, ondernemers en bezoekers moeten zich hier thuis voelen — nu en in de toekomst.

Deze dorpsvisie biedt niet alleen een langetermijnperspectief, maar ook een actueel handelingskader. Door kansen te grijpen en knelpunten gericht aan te pakken, wordt stap voor stap gewerkt aan het gewenste toekomstbeeld. Deze aanpak — de zogeheten “vliegende start” — zorgt ervoor dat het gesprek over de toekomst vandaag al leidt tot concrete acties.

Het nadenken over de toekomst van Grou is niet nieuw. In 2002 stelde Pleatslik Belang Grou, samen met bewoners, het document *Us doarp Grou op: een waardevolle en betrokken visie* die echter nooit formeel is vastgesteld. Deze nieuwe dorpsvisie bouwt voort op die traditie van lokaal eigenaarschap en gemeenschappelijke ambitie. Het is een uitnodiging aan alle Grousters om samen koers te bepalen en richting te geven aan de toekomst van hun dorp.

inzichten vanuit de klankbordgroep en gesprekken met bewoners en ondernemers. Hieruit blijkt dat Grou op meerdere fronten voor urgente opgaven staat. Denk aan druk op de woningmarkt, het teruglopen van voorzieningen, knelpunten in mobiliteit en bereikbaarheid, en een dorpscentrum dat zijn levendigheid dreigt te verliezen. Deze dorpsvisie helpt deze uitdagingen integraal te benaderen, keuzes te maken en richting te geven aan de ontwikkeling van Grou in de komende decennia.

De visie is gevormd op basis van bestaande onderzoeken,

Ruimtelijke impressie dorpsvisie Grou 2075

1.3 Problematiek Grou

De afgelopen decennia heeft Grou zich ontwikkeld tot een dorp met een breed voorzieningenaanbod, een sterke band met het water en een aantrekkelijke woon- en werkomgeving. Tegelijkertijd is in diezelfde periode een aantal structurele knelpunten ontstaan die het toekomstperspectief van het dorp onder druk zetten. Deze opgaven zijn naar voren gekomen in gesprekken met bewoners en ondernemers, uit bestaande onderzoeken en zijn verdiept tijdens het co-creatieve proces van deze dorpsvisie. Het betreft geen op zichzelf staande thema's, maar samenhangende ontwikkelingen die vragen om richting, keuzes en samenwerking.

1.3.1 Economisch perspectief en centrumontwikkeling

Grou is in de afgelopen 40 tot 50 jaar flink gegroeid en heeft in die tijd een aanzienlijk aantal woon- en werkgebieden toegevoegd. Veel bedrijvigheid is gericht op de watersport, maar de ruimtelijke opzet is sterk gescheiden in functies. Dit leidt tot monofunctionele gebieden die weinig bijdragen aan de levendigheid van het dorp als geheel. Hoewel het bedrijventerrein nog uitbreidingsruimte biedt, nadert het zijn maximale capaciteit. Tegelijk staat het dorpscentrum onder druk: winkels sluiten, horeca is kwetsbaar en leegstand neemt toe. De economie van Grou is sterk seizoensgebonden, waardoor het aanbod buiten de zomermaanden beperkt en weinig gevarieerd is. Dit vraagt om een nieuwe balans tussen economie, voorzieningen en ruimtelijke samenhang.

1.3.2 Vastlopende woningmarkt

De woningmarkt in Grou kent steeds grotere knelpunten. Jongeren vinden moeilijk een geschikte woning, terwijl het huidige woningaanbod vooral is toegespitst op gezinnen met kinderen. Voor starters en ouderen is het aanbod beperkt of onbetaalbaar, waardoor de doorstroming stagneert. Als gevolg daarvan vertrekken veel jonge én oudere Grousters naar omliggende

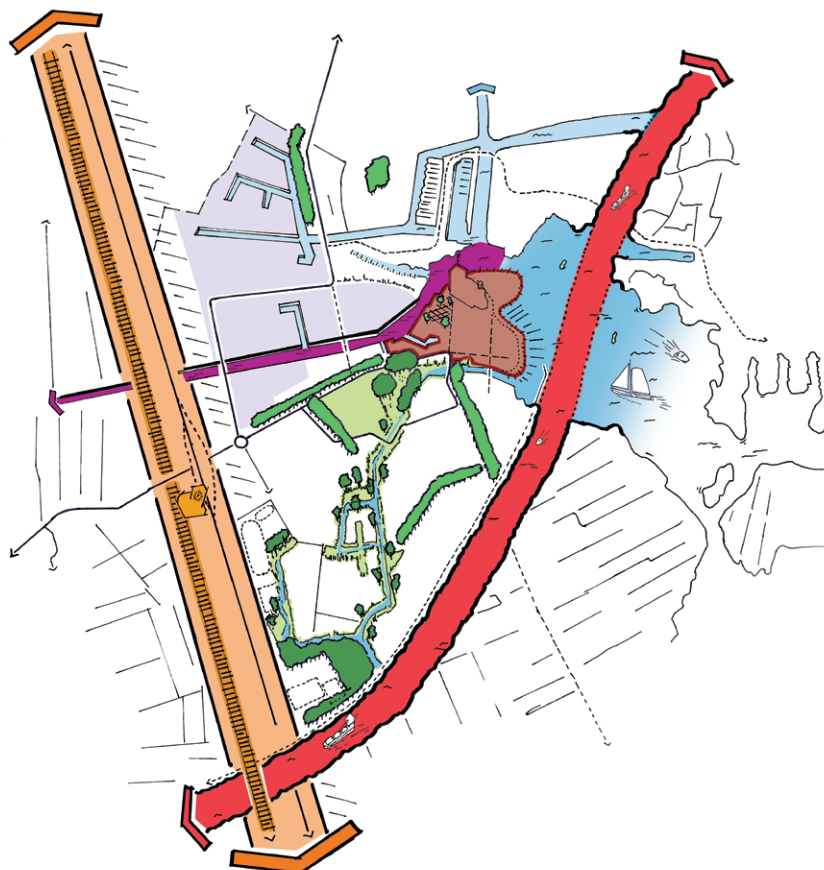
dorpen of steden. Dit heeft niet alleen effect op de sociale structuur, maar ook op de leefbaarheid en vitaliteit van het dorp op lange termijn.

1.3.3 Toekomst recreatie, toerisme en identiteit

Het recreatieve profiel van Grou is traditioneel sterk verbonden met het water. Hoewel dit een belangrijke kwaliteit blijft, zijn toeristische wensen en behoeften de afgelopen decennia veranderd. Bezoekers zoeken naar een veelzijdiger aanbod waarin watersport wordt gecombineerd met cultuur, natuur, gastronomie en ontspanning voor het hele gezin. Grou richt zich nog altijd eenzijdig op de watersport, terwijl er in de omgeving volop kansen liggen om het recreatief profiel te verbreden – zonder het bestaande karakter te verliezen.

1.3.4 Bereikbaarheid en mobiliteit

Door de groei van het dorp is het oppervlak van Grou aanzienlijk toegenomen, maar het centrum is geografisch beperkt gebleven. Ingekapseld tussen het Prinses Margrietkanaal, de Rjochte Grou en de snelweg is de historische kern niet eenvoudig bereikbaar. Ook de parkeerdruk in het dorpscentrum vormt een toenemend probleem, zeker in de zomermaanden wanneer

Ruimtelijke barrières te slechten

het toerisme piekt. De fysieke en functionele afstand tussen oude en nieuwe delen van het dorp is toegenomen. Tegelijkertijd werkt de huidige dorpsentree verwarrend: het is niet duidelijk dat men Grou binnenrijdt, de rotonde vormt een onveilige verkeerssituatie en het gebied mist de uitstraling van een entree. Dit vraagt om een volgende ruimtelijke stap waarin bereikbaarheid, oriëntatie, verkeersveiligheid en het beleven van de dorpskern worden verbeterd.

1.3.5 Klimaat, energie en duurzaamheid

Ook Grou staat voor grote opgaven op het gebied van duurzaamheid. Klimaatverandering vraagt om maatregelen op het vlak van waterberging, hittestress en energietransitie. Deze thema's spelen op de achtergrond van vrijwel alle andere opgaven en vragen om integrale en toekomstgerichte keuzes.

1.3.6 Keuzes maken en knopen doorhakken

In de afgelopen decennia zijn er meerdere

plannen, ideeën en studies opgesteld voor Grou. Veel van deze initiatieven benoemen vergelijkbare kansen en oplossingsrichtingen – zoals het beter bereikbaar maken van het centrum, het verbreden van het recreatieprofiel of het versterken van de identiteit. Toch ontbreekt het tot op heden aan een gedeelde, concrete en richtinggevende visie. Vaak verzandt het gesprek in tegenargumenten of afwegingen zonder gezamenlijke stip op de horizon. Met deze dorpsvisie is een eerste stap gezet om die stip wél te formuleren en op basis daarvan samen te werken aan een toekomstbestendig Grou.

Door samen te werken, keuzes te durven maken en ruimte te geven aan initiatieven, ontstaat er een fundament voor een vitale, duurzame en herkenbare dorpsgemeenschap. De thema's uit deze paragraaf vormen het vertrekpunt voor de uitgangspunten en ruimtelijke visie die in de volgende hoofdstukken worden uitgewerkt.

1.4 Historie - heden - toekomst

De afgelopen circa 40 jaar heeft Grou een snelle groei doorgemaakt, waarbij het dorp zich heeft uitgebreid tot aan de ruimtelijke barrières: het Prinses Margrietkanaal in het zuiden, de A32 in het westen en het Pikmar in het oosten. Deze relatief korte periode heeft grote impact gehad op de ruimtelijke ontwikkeling van Grou.

Barrières zoals water en infrastructuur zijn in de loop van de tijd gevormd en soms overbrugd, wat het dorp begrenst en mede zijn karakter bepaalt. De oudste kern van Grou ligt op een terp die zich over eeuwen heeft ontwikkeld, met het compacte historische centrum rondom.

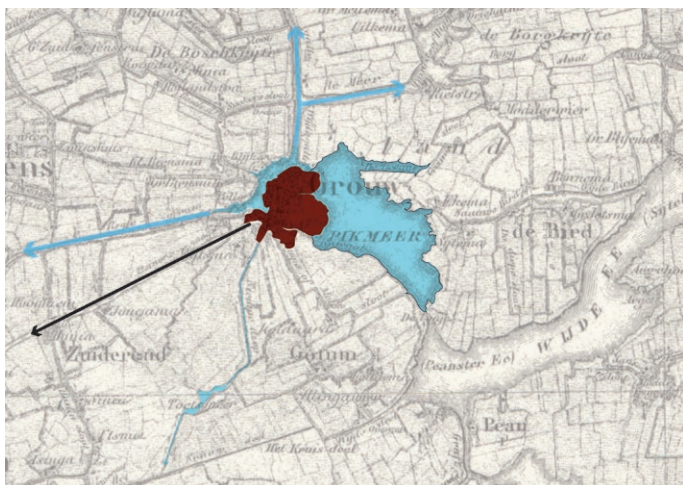
De uitbreidingen in de twintigste eeuw vonden gefaseerd plaats: eerst richting het oosten (Stationsgebied), later vooral naar het zuiden en westen. De zuidelijke woonwijk is dicht volgebouwd en heeft deels haar eigen identiteit en ruimtelijke kwaliteit verloren. De opzet van deze uitbreidingen is vooral functioneel en monotoon, met

duidelijke scheidingen tussen wonen, werken en recreatie. Dit resulteert in weinig gemengde gebieden die bijdragen aan levendigheid en samenhang.

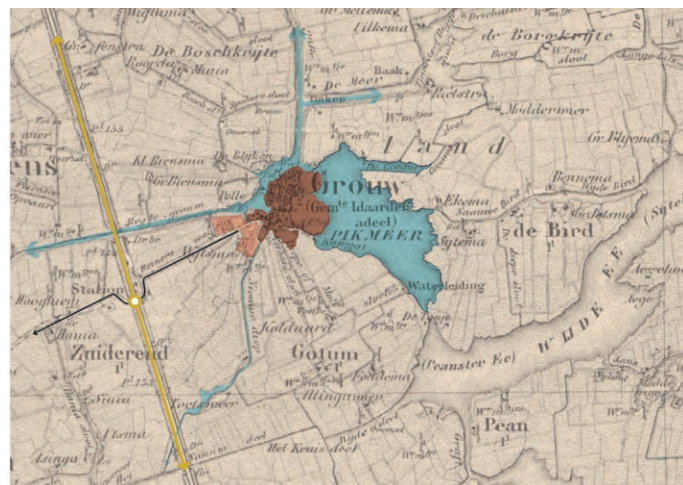
Grou zit hierdoor krap binnen zijn contouren, wat vraagt om zorgvuldig ruimtegebruik. De ruimtelijke verbindingen tussen centrum, woonwijken en werkgebieden zijn beperkt, waardoor delen van het dorp los van elkaar lijken te staan. Tegelijkertijd bieden deze omstandigheden kansen voor verdichting, herstructurering en het versterken van samenhang.

HUDIGE SITUATIE GROU

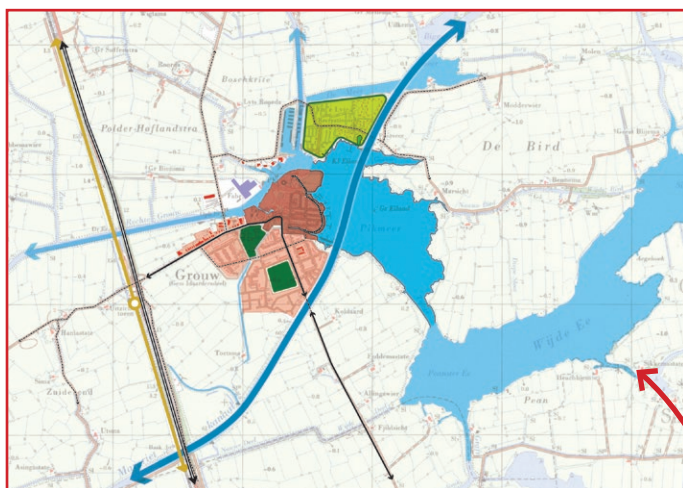
1872 Grou is tot rond deze tijd een vissers- en schippersdorp op een terp aan het Pikmar

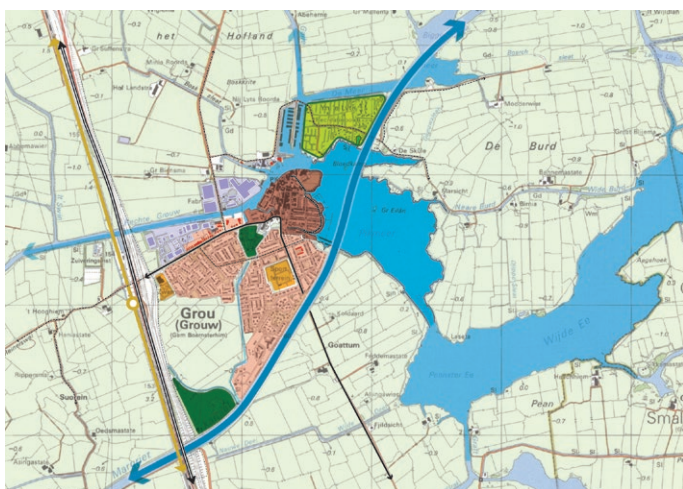
1925 Belangrijk moment dat nabijgelegen station Grou-Jirnsum toegang geeft tot het spoornetwerk.

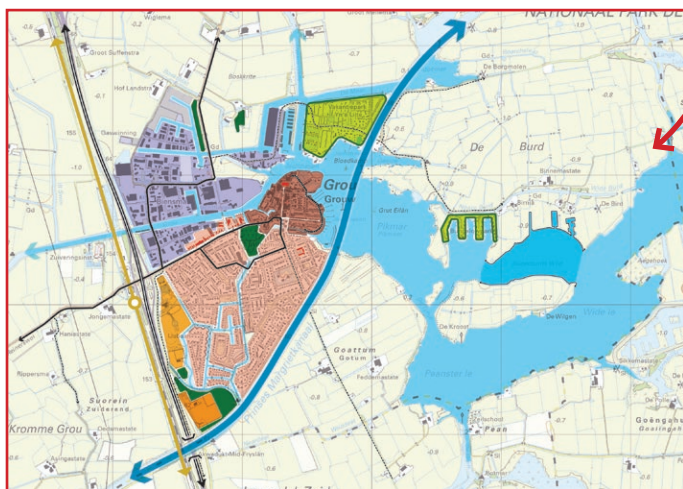
1955 Lange lintstructuren en uitbreiding van dorpscentrum richting Pikmar. De hoofdvaarweg (Prinses-Magriet Kanaal) doet haar intrede. Door deze aantakking de sprong over Rjochte Grou met houtzagerij Halbertsma.

1980 Verdere uitbreiding richting het zuiden en PM-kanaal. Belangrijke aantakking op snelwegen netwerk via de A32. Recreatie en toerisme krijgt op het Yn'e Lyte en plek in Grou.

1999 Verdere uitbreiding richting de zuid-westelijke infrastructuren, zowel bedrijvigheid aan het water als wonen. Verbreding A32 en de jachthaven als vast onderdeel van Grou.

2021 Zuidelijke uitbreiding woonwijk en (sport)voorzieningen tot aan PM-kanaal en de A32. Bedrijvigheid vestigt zich stevig in het noorden, tot situatie zoals we het nu kennen. Uitbreiding van het water areaal.

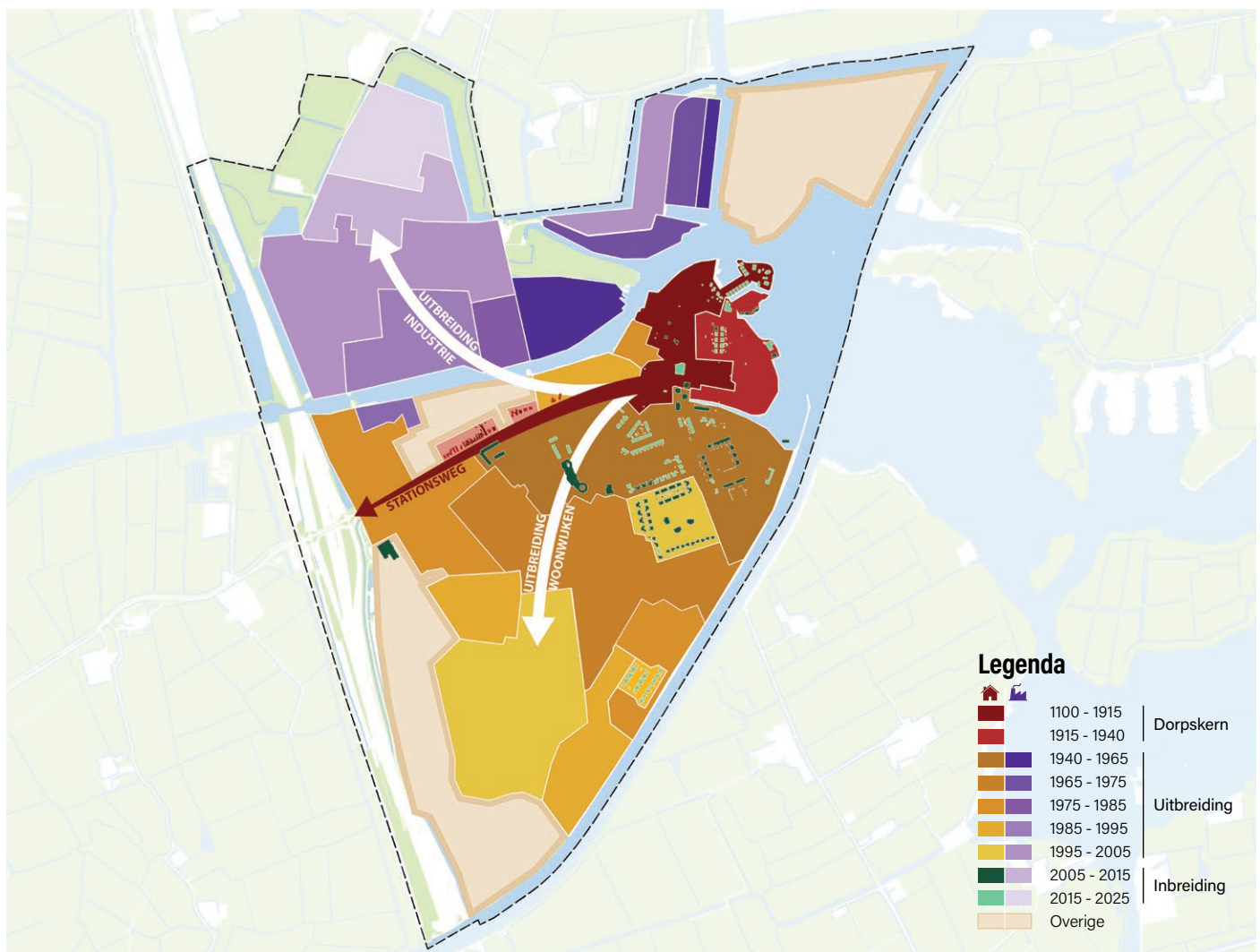
Grou, karakteristiek met een sterke identiteit

Grou heeft een uitgesproken identiteit die doordrenkt is van water. Het dorp ligt ingebed in een waardevol terpenlandschap en grenst direct aan Nationaal Park De Alde Feanen. De aanwezigheid van water vormt de ruggengraat van de beleving en bepaalt in hoge mate het karakter van Grou: van het Pikmeer en het Prinses Margrietkanaal tot de vele vaarten, bruggen, jachthavens en watersportfaciliteiten. Water is in Grou overal en altijd aanwezig – het is beeldbepalend, sfeerbepalend en betekenisgevend.

Piter en het Skûtsjesilen. De vele verenigingen en actieve vrijwilligersorganisaties die het dorp rijk is, onderstrepen de sterke sociale cohesie en betrokkenheid van de gemeenschap. Dit erfgoed en gemeenschapsleven dragen bij aan de trots en verbondenheid van de Grouster

Tegelijkertijd speelt ook de cultuurhistorie een grote rol: van de Friese architectuur in het centrum tot iconen als het Raadhuis, de Halbertsma-fabriek en evenementen als Sint-

HISTORISCHE ONTWIKKELING GROU

Cultuur, historie, identiteit en iconen van Grou

Sint Piter

Skûtsjesilen

Blier Herne

Het Raadhuis

Beschermde dorpsgezicht

Sint Piterkerk

Veenweide gebied, Pikmar en Nationaal park de Alde Feanen

Jachthaven aan Pikmar

Huzebosk, poortgebouw met datumsteen 1665

De Grietman

Paviljoenstraat

Grou, klassiek dorp met focus op water

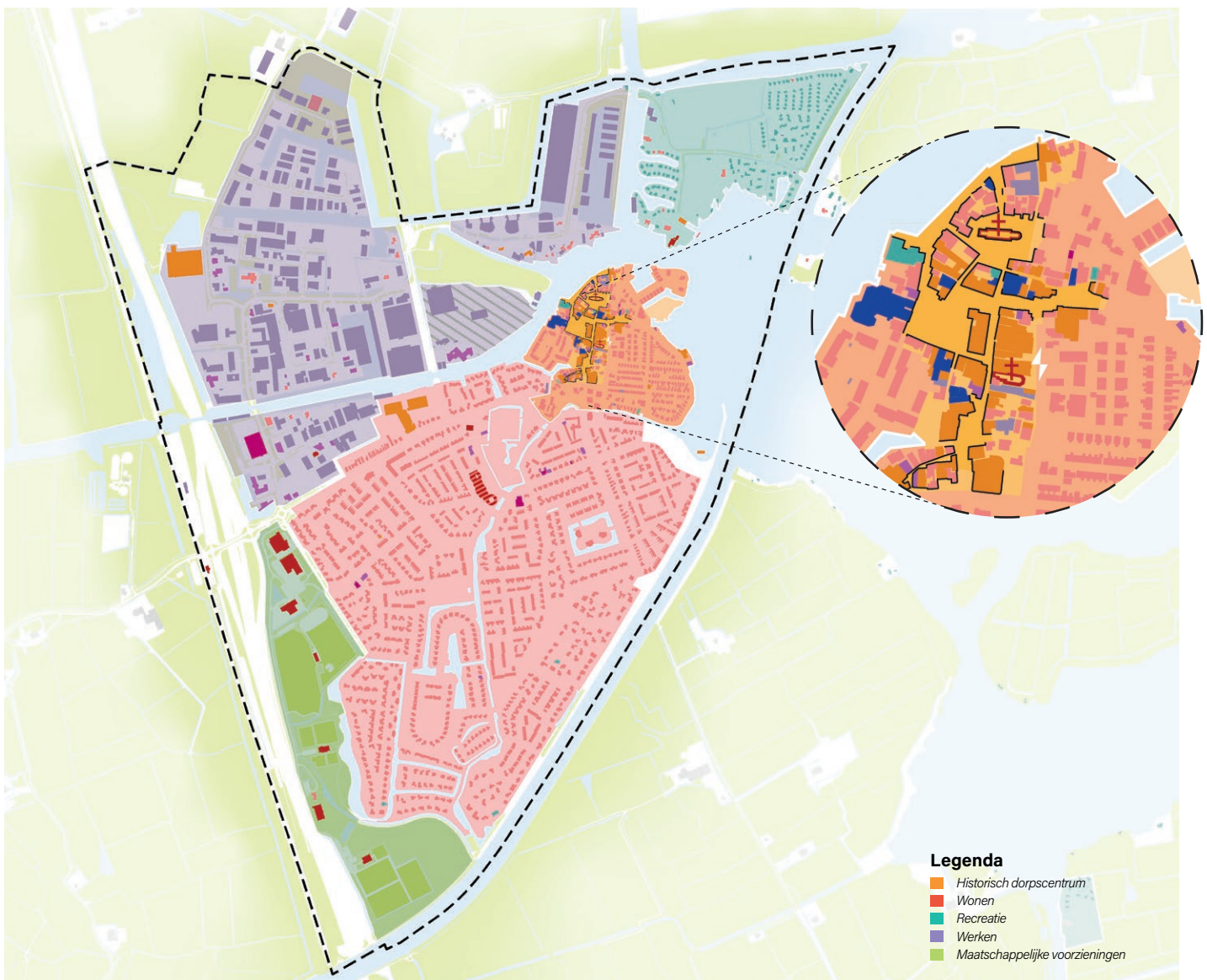
Grou is van oorsprong een typisch vissersdorp dat zich heeft ontwikkeld tot een welvarend dorp met bedrijvigheid en industrie. Het programmatische profiel is functioneel en eenvoudig, waarbij wonen, werken en recreëren ruimtelijk gescheiden zijn en dit leidt tot monofunctionele gebieden met weinig dynamiek. De bedrijvigheid is sterk gericht op de watersport, met toeleveranciers, jachtwerven en verhuurbedrijven. Bedrijventerrein Biensma - Frisia vormen een belangrijk economisch fundament, maar versterken ook de ruimtelijke scheiding tussen werk en wonen.

De focus ligt in de zomermaanden sterk op toerisme en recreatie, waardoor veel bedrijven hier ook op zijn

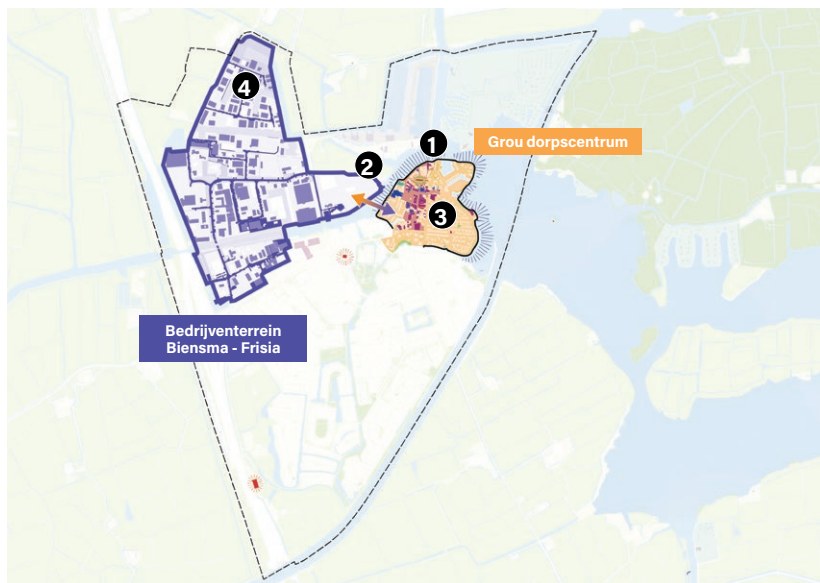
ingesteld. Tegelijkertijd blijft de ontwikkeling van slechtweervoorzieningen en bepaalde doelgroepen achter, wat een aandachtspunt is voor een inclusievere toeristische sector.

De Grouster heeft verschillende relaties en aanrakingen met het water: de bedrijvigheid aan het water, recreatie op het Pikmar, bereikbaarheid via het Prinses Margrietkanaal en het groen-blauwe lint. Dit lint is echter nog onvoldoende geïntegreerd in het dorpsweefsel. Daarnaast zijn de sportvoorzieningen grotendeels naar de rand van het dorp verplaatst, wat invloed heeft op de sociale dynamiek binnen het dorp.

KLASSIEKE STEDENBOUWKUNDIGE OPZET, GESCEIDEN FUNCTIES EN HELDER CENTRUM

Grou is een typisch vissersdorp uitgegroeid tot een welvarend dorp met bedrijvigheid en industrie

1 Waterdorp van vissers en schippers gelegen op een terp.

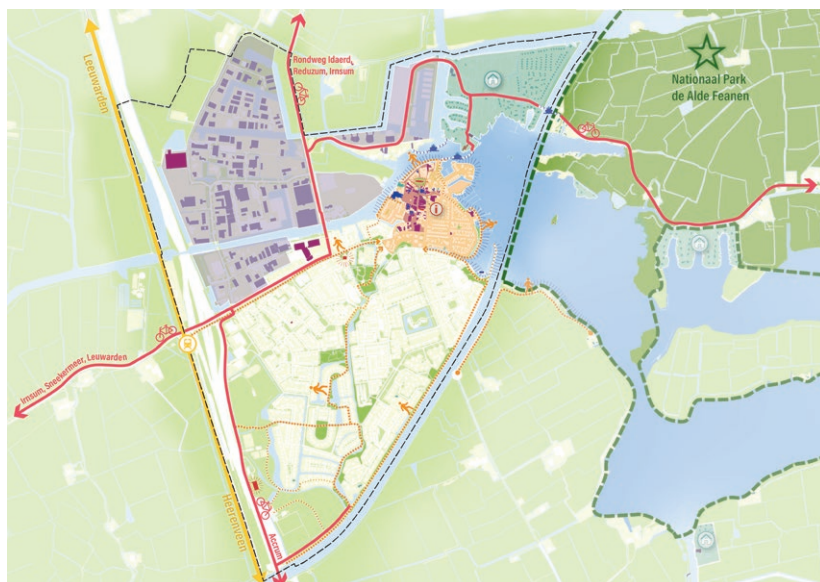
2 Een welvarend dorp bedrijvigheid en industrie.

3-4 Veel bedrijven, gericht op watersport, toerisme en recreatie.

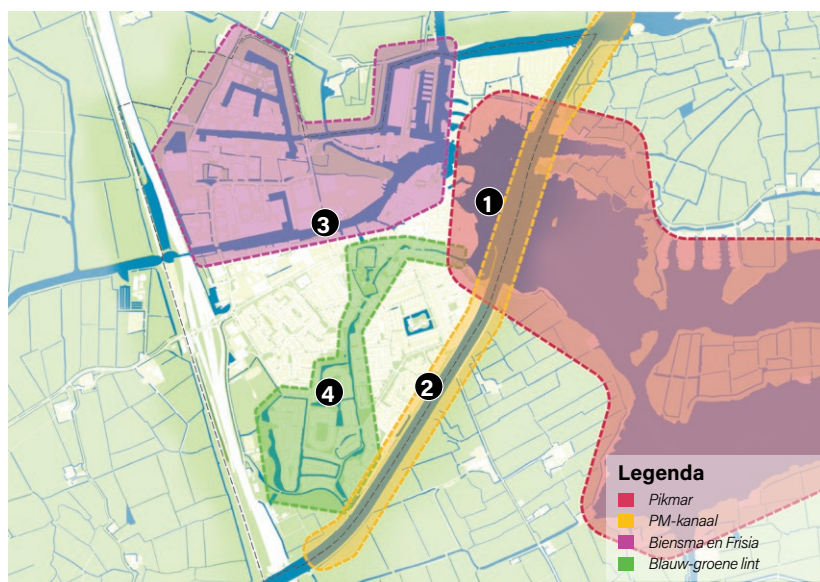
Focus op toerisme en recreatie, veel watergerelateerde bedrijvigheid

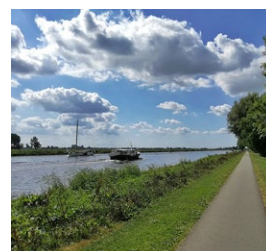
Legenda

- Beschermd stadsgezicht
- Historisch dorpscentrum
- Winkels
- Hotel/restaurants
- Maatschappelijke voorz.
- Nationaal Park
- Hoofd fietsnetwerk
- Wandelroutes
- Pont
- Recreatie
- Bedrijven

De kade, het water en de Grouster, verschillende relaties met het water

1 Historisch dorpscentrum gelegen aan jachthavens / Pikmar

2 Dijk aan het Prinses Margriet Kanaal

3 Werkgelegenheid en bedrijvigheid in de jachthavens aan de Rjochte Grou

4 Wonen aan het water, Groen-blauwestructuur / hart van de woonwijk

Unieke regionale positie/licging Grou en verbinding met water.

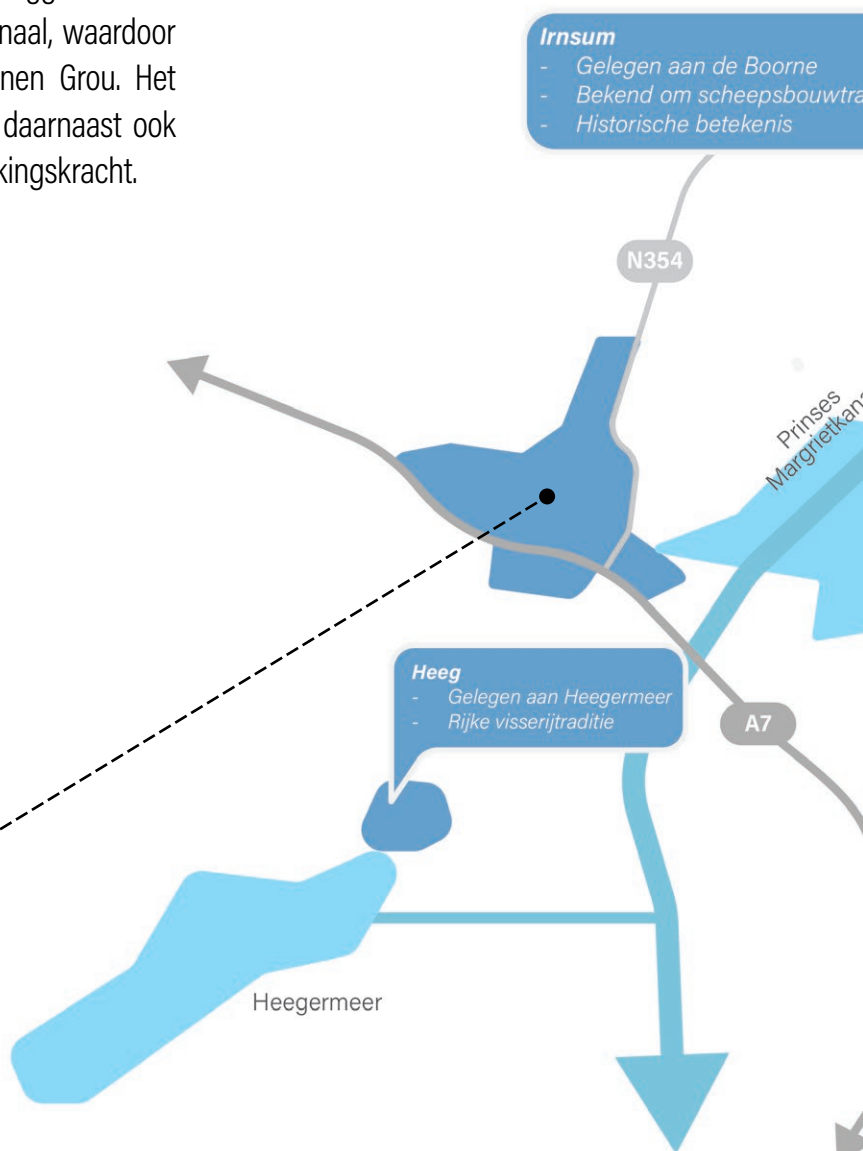
GROU

De historische dorpskern en de haven liggen aan het Pikmar en het Prinses Margriet Kanaal, waardoor water een centrale rol speelt binnen Grou. Het heeft een unieke ligging geeft en daarnaast ook een bijzondere toeristische aantrekkingskracht.

SNEEK

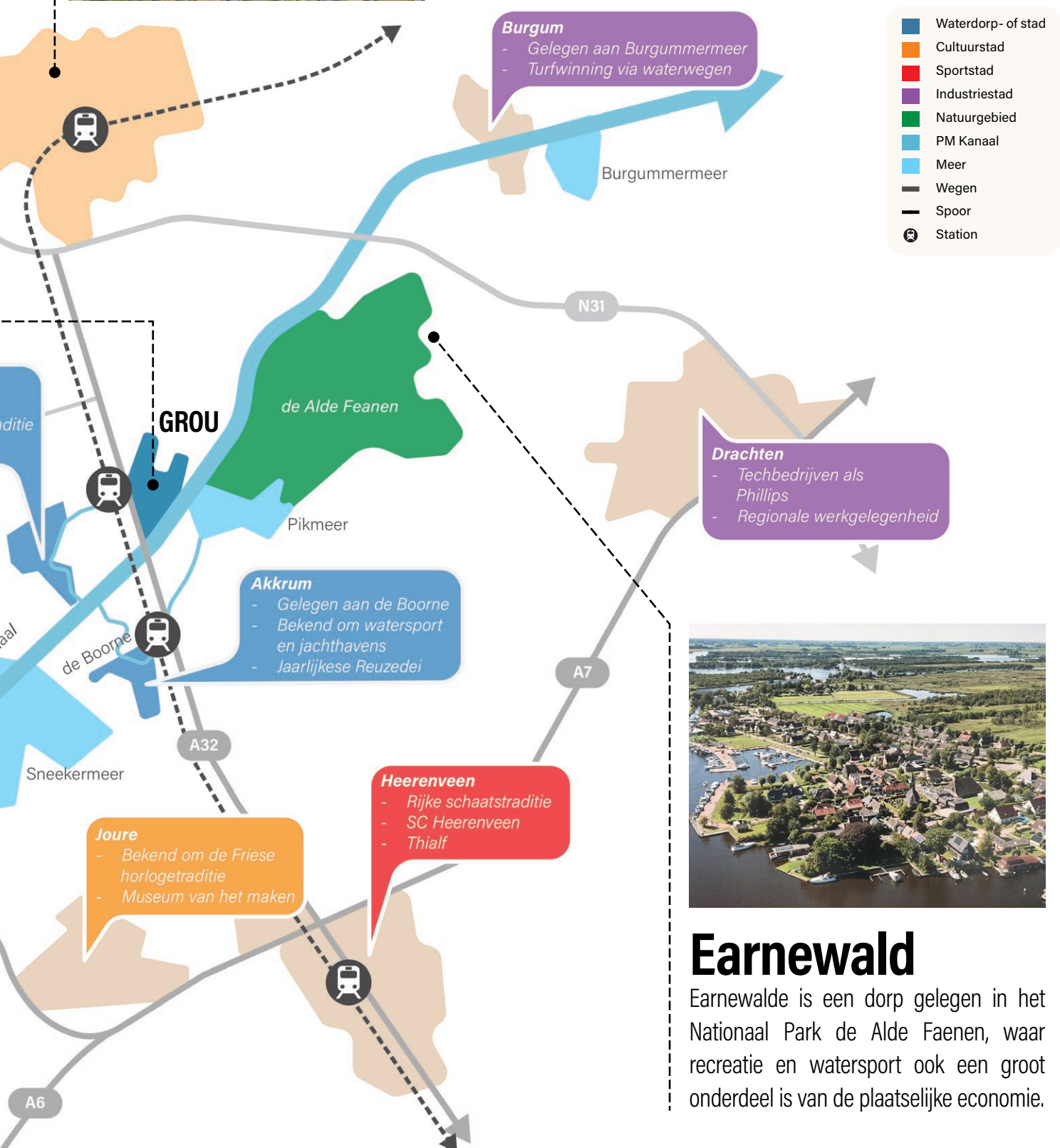
Gelegen aan het water van het Sneekmermeer stroomt centrum jaarlijks vol tijdens de Sneekweken. Kenmerkend zijn de grachten in Sneekse centrum, cultuurhistorisch interessant.

LEEUWARDEN

De (culturele) hoofdstad van Friesland, UNESCO-stad van de film. Ofwel een belangrijk regionale partner die de provincie veel heeft te bieden en in goede verbinding staat met Grou.

Earnewald

Earnewalde is een dorp gelegen in het Nationaal Park de Alde Faenen, waar recreatie en watersport ook een groot onderdeel is van de plaatselijke economie.

Omringd met rijk cultuur-historisch landschap

Het landschap rond Grou is niet alleen bijzonder, maar vormt ook een belangrijke ruimtelijke structuurdrager. Een groen-blauw lint slingert door het dorp: van het noordelijk buitengebied via het Wilhelminapark naar het Pikmeer. Deze as biedt kansen voor ecologie, recreatie en klimaatadaptatie. Tegelijkertijd vormt het landschap ook een begrenzing: het dorp is omsloten door water en infrastructuur. De fysieke ruimte om te groeien is beperkt en vraagt om zorgvuldig ruimtegebruik. Binnen de bestaande contouren ligt het accent steeds meer op verdichting, herstructurering en het versterken van verbindingen. Het groen-blauwe lint is nog

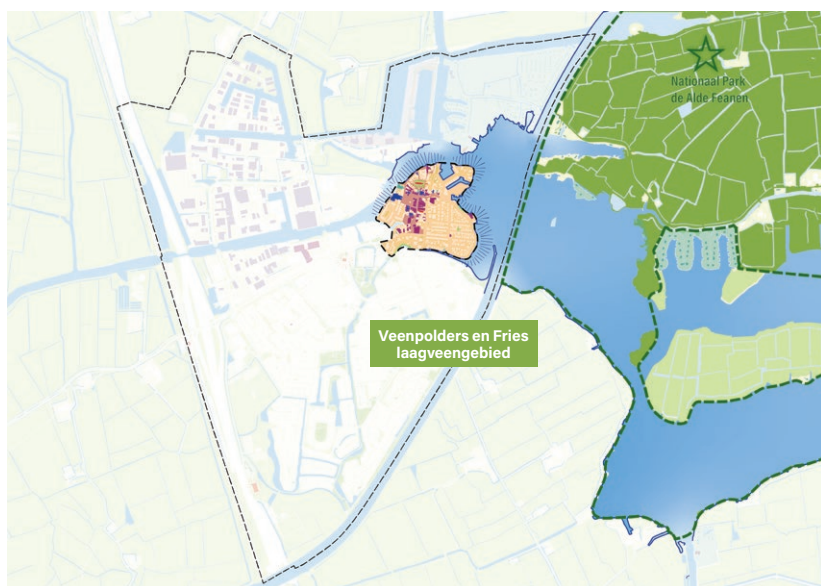
beperkt geïntegreerd in de woonwijken van Grou, terwijl het centrum wel omringd is door water maar weinig tot geen groen kent.

Daarnaast is het terpenlandschap een essentieel onderdeel van de identiteit en cultuur van Grou. Nationaal Park De Alde Feanen, vlakbij, vormt een natuurlijk, ecologisch en kwalitatief hoogwaardig park. Dit is een sterke basis om op verder te bouwen en de aanwezige kwaliteiten van Grou optimaal te benutten.

LANDSCHAPPELIJKE KAART GROU

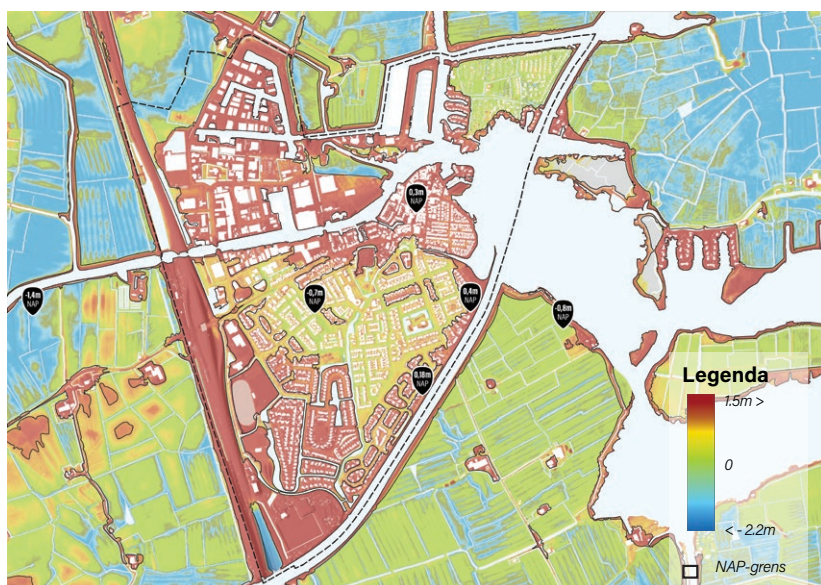
Fries terpenlandschap is een essentieel onderdeel van de cultuur en identiteit van Grou

1 Pikmar van historisch en hedendaags belang

3 Jaarlijkse Skûtsjesilen

Omgeven door terpenlandschap met dorpscentrum op terp en daarnaast een kommetje

Verharde vlak dominerend in Centrum

1 Halbertsmaplein

2 Wilhelmina park

Grou een bereikbaar dorp met complexe opgaves

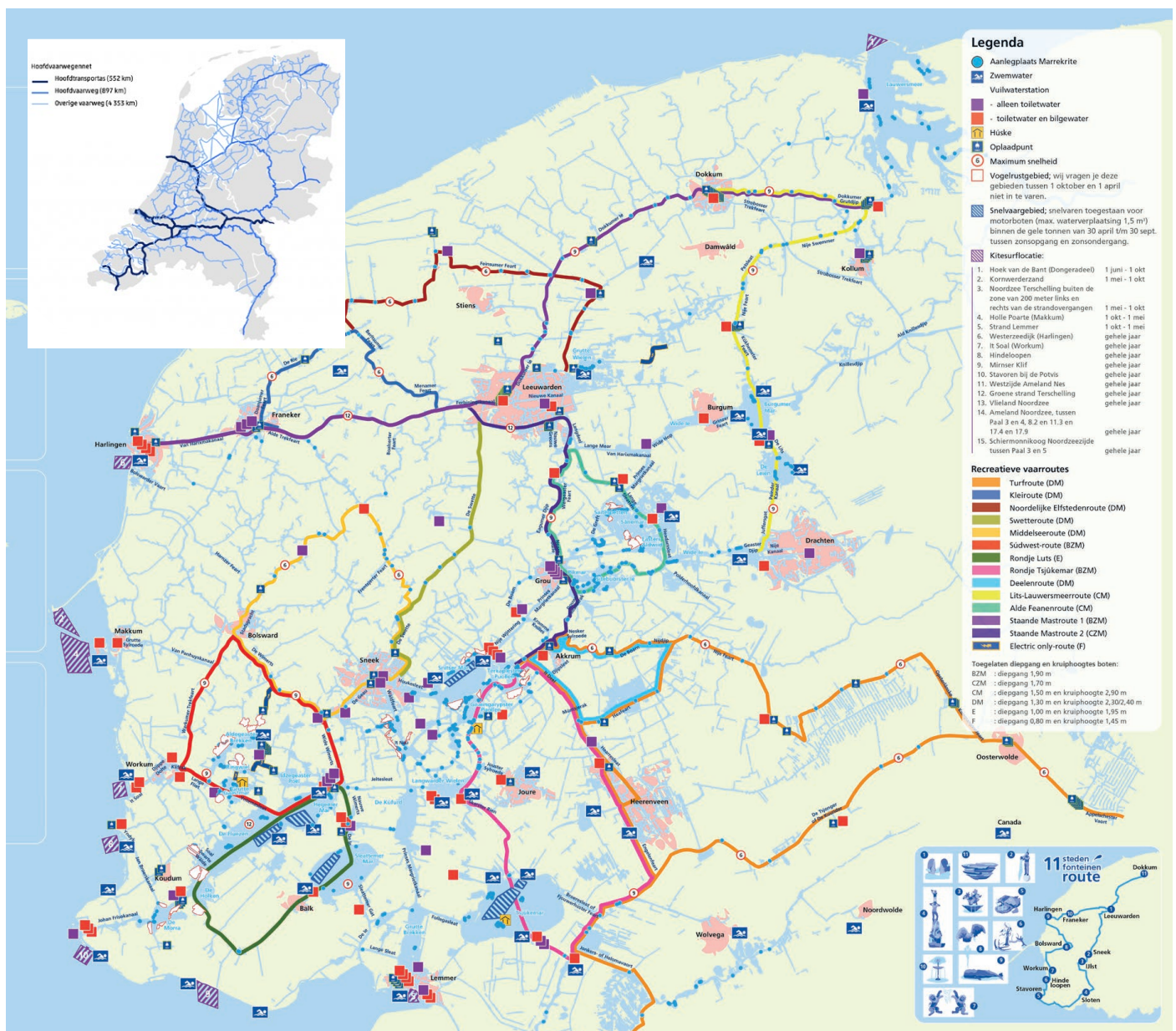
Grou is goed bereikbaar per boot, trein, bus, auto en fiets. De ligging aan de A32 en de spoorlijn Leeuwarden–Zwolle, evenals de verbinding met het regionale waternetwerk, bieden volop mogelijkheden. Toch ontstaan binnen het dorp zelf knelpunten die om slimme oplossingen vragen.

Het dorpscentrum kampt vooral in de zomer met een verhoogde parkeerdruk, wat de bezoekerservaring en de leef- en woonkwaliteit en belemmert. De enige toegangsweg naar het centrum heeft geregeld opstoppen, waardoor de bereikbaarheid onder druk staat. Daarnaast voelt de

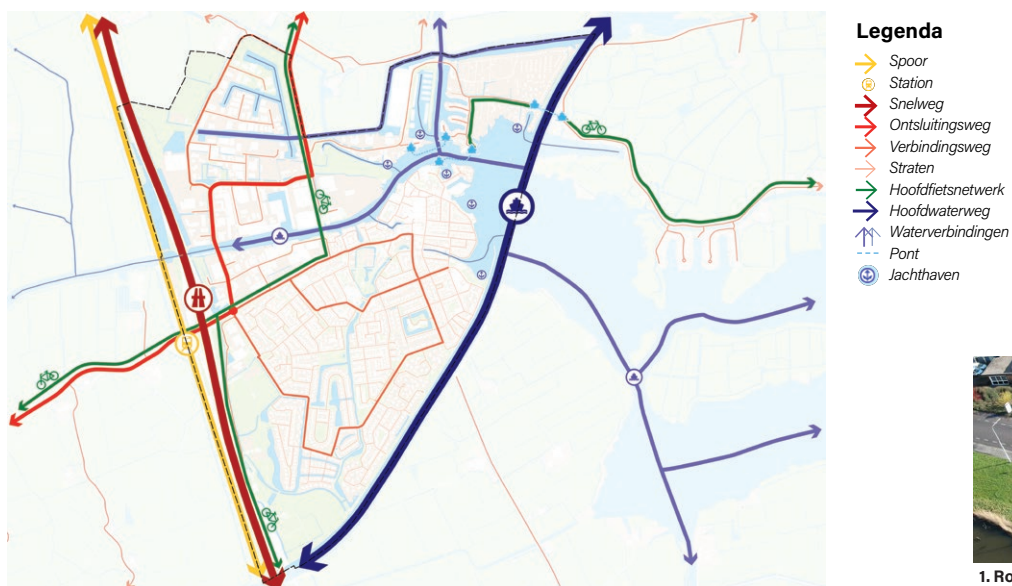
dorpsentree nog niet als een echte poort van/naar Grou; de rotonde is niet alleen onveilig, maar belemmert ook een gastvrije en veilige ontvangst van bewoners en bezoekers.

Door deze uitdagingen aan te pakken en de bereikbaarheid en veiligheid te verbeteren, kan Grou zich ontwikkelen tot een dorp dat ook in drukke tijden zijn kwaliteit en aantrekkingskracht behoudt. Het versterken van de dorpsentree en het vinden van oplossingen voor de parkeerproblematiek zijn cruciaal om de leefomgeving en het centrum te revitaliseren.

BELANGRIJKE LIGGING GROU WATERNETWERK

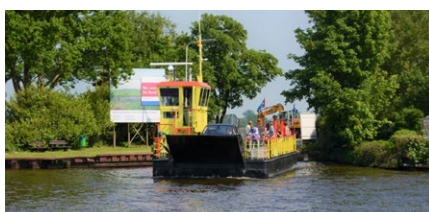
Modaliteiten binnen handbereik, ontsluiting op één punt geconcentreerd

1. Rotonde Grou bron: Press4All

2. Stationsweg Grou

3. Pont Grou

4. Boten in Grou

Kleinschalige bereikbaarheid in dorpscentrum Grou

1. Parkeren aan het Pikmar

2. Langsparkeren in Paviljoenstraat

3. Auto en trailer parkeren aan water bij Groene Kruis locatie

4. Parkeren Halbertsmaplein

1.5 Proces van co-creatie

Voor het opstellen van de dorpsvisie voor Grou is een co-creatieproces opgezet in nauwe samenwerking met de inwoners (klankbordgroep), de gemeente Leeuwarden en de doarpskoöperasje. Deze aanpak sluit aan bij de principes van de nieuwe Omgevingswet en gaat uit van het idee dat iedereen – vanuit eigen ervaring, kennis of vakgebied – kan bijdragen aan het vormgeven van de leefomgeving.

Dit hoofdstuk (1.5) geeft een korte weergave van het doorlopen proces. Voor een uitgebreid verslag van de co-creatie – inclusief de inhoudelijke bijdragen, modellen en gemaakte keuzes – wordt verwezen naar hoofdstuk 4. Daar is het gehele traject in beeld gebracht.

De afgelopen periode is intensief samengewerkt met een klankbordgroep van circa dertig inwoners en ondernemers uit Grou. Als ervaringsdeskundigen kennen zij het dorp als geen ander: de kwaliteiten, de knelpunten, de kansen. Vanuit ons stedenbouwkundig bureau hebben wij, samen met de gemeente en de doarpskoöperasje, expertise ingebracht op het gebied van ruimtelijke kwaliteit, dorpsontwikkeling, duurzaamheid en participatie.

Het proces is vormgegeven aan de hand van vijf thematische co-creatiebijeenkomsten, elk met een eigen inhoudelijk zwaartepunt:

1. Het leven in Grou – een gezamenlijke analyse van het dorp op basis van lokale ervaringen én een stedenbouwkundige analyse van structuur, identiteit en ruimtelijke kwaliteiten.

2. Dromen en wensen – inventarisatie van ideeën, ambities en toekomstdromen vanuit de klankbordgroep, als input voor mogelijke ontwikkelrichtingen.

3. Drie modellen – Hier zijn drie uiteenlopende stedenbouwkundige modellen ontworpen waarin verschillende visies en wensen zijn uitgewerkt en ruimtelijk tastbaar gemaakt d.m.v. maquettes.

Door de lokale kennis te verbinden met professionele inzichten is een breed gedragen toekomstbeeld ontstaan. De samenwerking heeft geleid tot betrokkenheid, eigenaarschap en wederzijds begrip – voorwaarden voor een succesvolle dorpsontwikkeling.

Voorbeeld van een co-creatie avond

4. Concept dorpsvisie Grou – op basis van feedback op de modellen is een samenhangende conceptvisie opgesteld, met heldere uitgangspunten en keuzes.

5. Verfijning dorpsvisie Grou – tot slot is de visie aangescherpt en verfijnd, met aanvullende inzichten en concrete verbeeldingen van de ruimtelijke toekomst van Grou.

Elke bijeenkomst had een vaste opbouw: een toelichting door professionals, het werken in groepen aan thema's of vragen, het presenteren van bevindingen, en het trekken van gezamenlijke conclusies. Deze opzet zorgde voor structuur, verdieping en draagvlak in elke stap van het proces.

Co-creatie Het leven in Grou

03 maart '25

1

Klankbordgroep

Het leven in Grou:
analyse en
inventarisatie van
kwaliteiten en
problemen;

Co-creatie Dromen en Wensen

03 april '25

2

Klankbordgroep

Dromen en wensen:
het verzamelen van
ideeën en beelden;

Co-creatie 3 verschillende modellen

08 mei '25

3

Klankbordgroep

Brede klankbordgroep

3 Verschillende
modellen:
een iteratief proces
van het maken van
een keuze voor een
ontwerprichting;

Co-creatie Concept Dorpsvisie

05 juni '25

4

Klankbordgroep

Concept dorpsvisie
Grou:
het gezamenlijk
bepalen van de
uitgangspunten voor
de dorpsvisie Grou

Co-creatie Verfijning Dorpsvisie

03 juli '25

5

Klankbordgroep

Brede klankbordgroep

Verfijning dorpsvisie
Grou:
een bijgesteld
concept naar
aanleiding van
opmerkingen op de
concept dorpsvisie.

- 2.1** Ruimtelijke impressie Grou 2075
- 2.2.1** Thema 1: Dorpscentrum weer centraal
- 2.2.2** Thema 2: Ontwikkelgebieden vol potentieel
- 2.2.3** Thema 3: Levensduur rondom het water
- 2.2.4** Thema 4: Verblijfskwaliteit en bereikbaarheid in
dorpscentrum verbeteren
- 2.2.5** Thema 5: Ontwikkelen en innoveren recreatie
- 2.2.6** Thema 6: Drie overkoepelende thema's
- 2.2.7** Thema 7: Vliegende start

2 DORPSVISIE GROU

2.1 Ruimtelijke impressie Grou 2075

De ruimtelijke impressie dorpsvisie Grou 2075 visualiseert een toekomst waarin het dorp zich op vanzelfsprekende wijze ontwikkelt binnen zijn eigen unieke landschappelijke en culturele context. Grou groeit niet door te breken met het bestaande, maar door het zorgvuldig te versterken, te verbinden en te vernieuwen.

In deze visie is het water opnieuw de levensader van het dorp. Het Pikmar vormt het kloppend hart — niet alleen als achtergronddecor, maar als dagelijkse beleving. Langs de oevers nestelen zich kleine, zelfvoorzienende recreatiewoningen in het landschap. Hier ontstaat een nieuwe balans tussen rust, natuur en toerisme, met de watertaxi als vanzelfsprekend vervoermiddel tussen Grou en deze 'eilanden van verblijf'.

Het dorpscentrum groeit mee, en ontwikkelt zich rondom het Pikmar tot een sterker, samenhangend geheel. De verbinding tussen het centrum en Halbertsma wordt fysiek én programmatisch versterkt, waardoor een levendig waterfront ontstaat. De Rjochte Grou wordt een kwalitatieve zone voor ontmoeting, verblijven en bewegen — een plek waar gewoond, gewerkt, gespeeld en genoten wordt. Winkels, kleinschalige voorzieningen en ambachten vinden hier hun plek, waarmee wordt ingezet op een duurzaam economisch evenwicht: levendig genoeg voor bewoners en aantrekkelijk voor bezoekers, zonder het karakter van het dorp te verliezen.

Aan de noordzijde ontwikkelt het bedrijventerrein zich richting een ecologisch en toekomstbestendig werklandschap. Door de landschappelijke inpassing ontstaat ruimte voor nieuwe vormen van ondernemerschap, kleinschalige maakindustrie en circulaire bedrijvigheid. Een nieuwe afslag op de A32 zorgt voor een logische en veilige toegang, waarmee het verkeersnetwerk wordt ontlast en Grou beter bereikbaar wordt.

De bestaande dorpsstructuur blijft leidend. Binnen de contouren van A32, Pikmar en Prinses Margrietkanaal ontstaat een evenwicht tussen verdichting en vergroening. Hier wordt zorgvuldig ruimte gevonden voor nieuwe woningen, wandelroutes, biodiversiteit en energieopwekking. Niet grootschalig of dominant, maar in de haarvaten van het bestaande dorp — als vanzelfsprekend verweven in het landschap.

De dorpsvisie Grou 2075 is geen rigide blauwdruk, maar een richtinggevend perspectief dat de komende decennia houvast biedt voor keuzes en ontwikkelingen. Een uitnodiging aan inwoners, ondernemers en overheid om samen te werken aan een leefbaar, veerkrachtig en herkenbaar Grou. Grou blijft Grou — maar dan weer nét iets meer van zichzelf.

Legenda

Dorpscentrum

- Dorpscentrum
- Ankerpunten/iconen
- Mogelijke verdichten/inbreiding
- Groene verblijfspleinen
- Klimaatstraten
- Horeca - en Winkels
- Have Halbertsma uitbreiding dorpscentrum

Aan de Rjochte Grou

- Uitbreiden van dorpscentrum
- Accent entree Grou
- Bestaande woningen
- Wonen in buurtschappen
- Recreatie woningen
- Woonarken/wonen op water
- Oever
- Groene wandelroutes/verbinding
- Zwemplekken

Recreatie rondom Pikmar / Grou

- Kleine recreatiewoning
- buurtschappen / recreatie voorziening
- Lokaal watertaxi netwerk
- Regionaal netwerk

Groen-blauw hart

- Groen-blauw lint
- Recreatie- en zwemplek
- Wandelroutes
- Landschappelijke ankerpunten

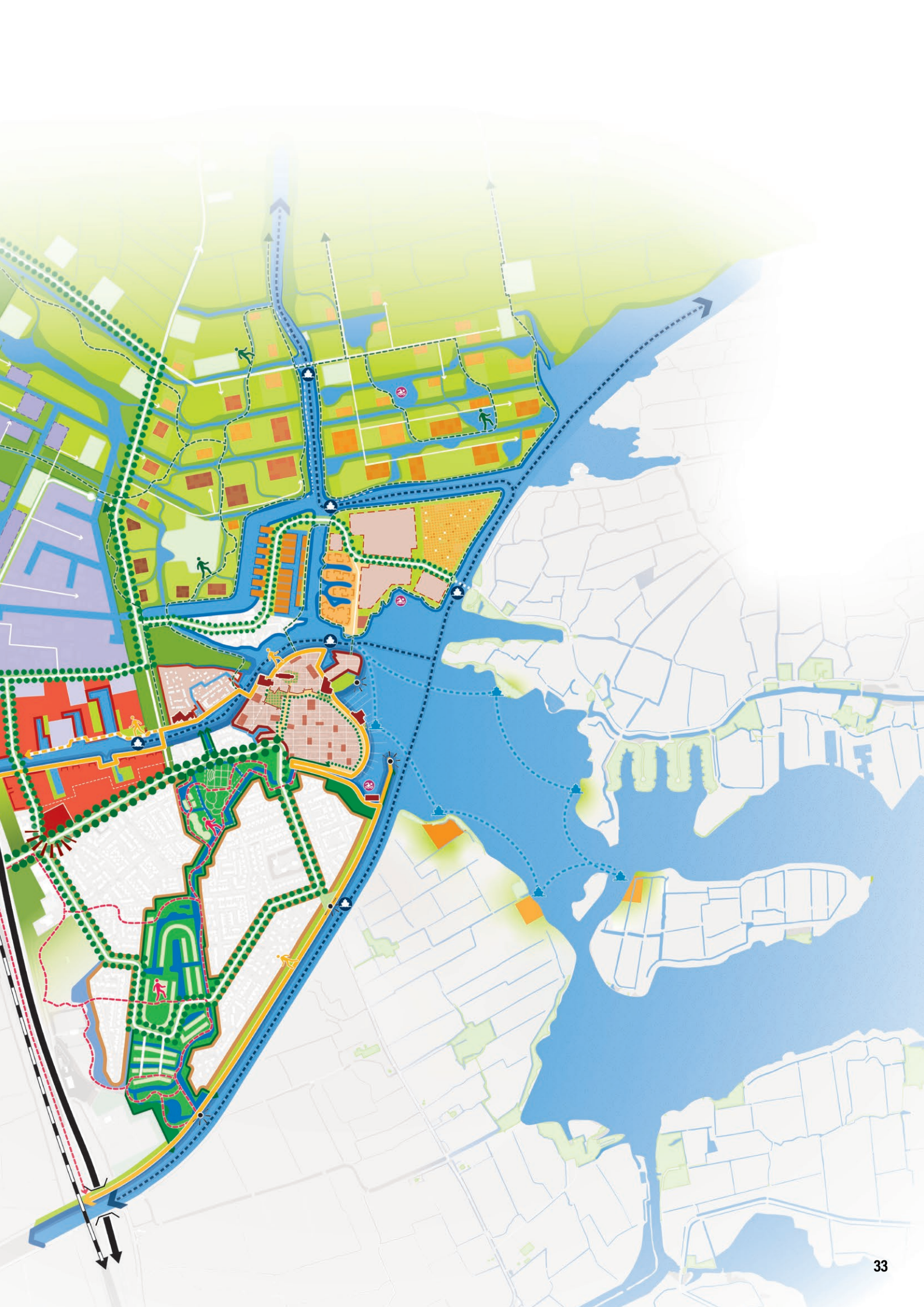
Bedrijventerrein

- Bestaand bedrijventerrein
- Uitbreiding bedrijventerrein
- Groene casco

Mobiliteit

- A32
- Nieuwe afslag noord
- Groene bomenlaan/ hoofdontsluiting
- Station
- Spoor

Grou 2075

STERKE RELATIE PIKMAR

UNIEKE BESTAANDE EN
INNOVATIEVE VORMEN VAN
WATERSPORT

WONEN OP HET WATER

VERBINDEN

NIEUWE VORMEN VAN
PARKEREN

LOKAAL EN REGIONAAL
WATERTAXI NETWERK

SCHONE ZWEMPLEK

BRUISEND EN LEVENDIG
CULTUURHISTORISCH
DORPSCENTRUM

WONEN AAN HET WATER

FLANEREN AAN DE
PROMENADE

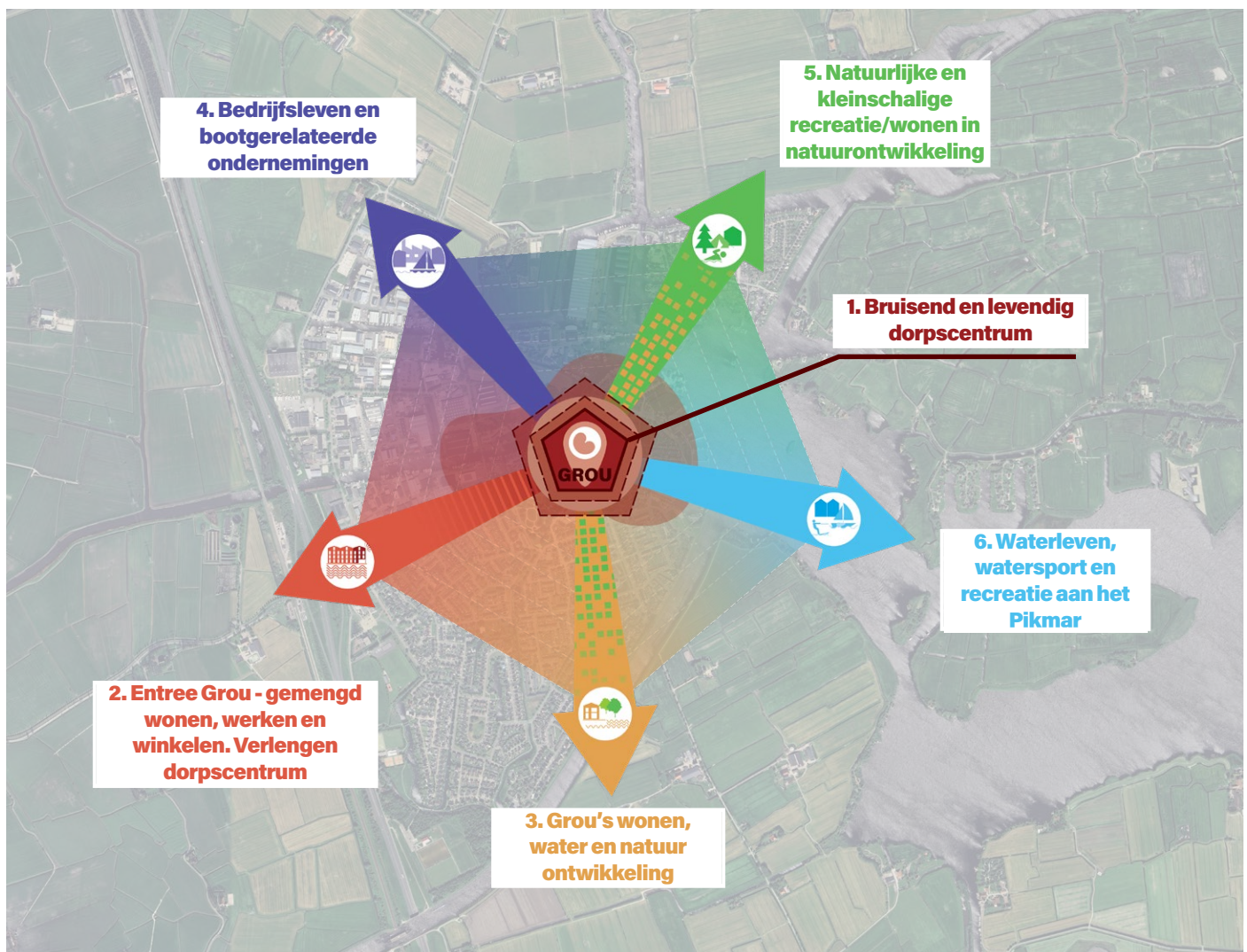
NATUUR EN RECREEREN
HAND IN HAND

NMEREN MET DE BOOT

SCHONE ZWEMPLEK

NATUUR EN RECREEREN
HAND IN HAND

2.2.1 Dorpscentrum weer centraal

Het ontwikkelkompas vormt het fundament van de ruimtelijke koers voor Grou richting 2075. Dit strategische en ruimtelijke instrument bevat vijf onderling verweven windrichtingen, die samen richting geven aan de gewenste ontwikkeling van het dorp. Ze bieden houvast voor toekomstige keuzes en zorgen ervoor dat het dorpscentrum weer een vanzelfsprekende centrale plek krijgt — zowel in beleving als gebruik.

2. Verlenging van het dorpscentrum langs de Rjochte Grou, met ruimte voor gemengd wonen, werken en winkelen. Deze uitbreiding versterkt de levendigheid en vormt een aantrekkelijke overgang tussen het centrum en het water, met voorzieningen en verblijfsplekken;

3. Versterking, verdichting en herstructurering van de bestaande woonwijken met toevoeging van nieuwe woningen, ingebed in een natuurrijke, klimaatadaptieve omgeving waar ruimte is voor water, natuur en biodiversiteit;

4. Economische ontwikkeling aan de noordwestzijde van Grou, met ruimte voor Frisia, Biensma en andere watergerelateerde bedrijvigheid. Hier ontstaat ruimte voor circulaire maakindustrie en bedrijvigheid die past bij het karakter van Grou;

5. Natuurlijke en kleinschalige recreatie- en woonvormen in de noordoosthoek, verweven met bredere natuurontwikkeling en landschappelijke versterking;

6. Versterking van het Pikmar als recreatief ankerpunt, met ruimte voor kleinschalige recreatienederzettingen, uitbreiding van watersportvoorzieningen en een levendig waterleven dat sterker verbonden wordt met het dorp.

Deze windrichtingen versterken de rol van het dorpscentrum als voetgangersvriendelijk, groen en levendig centraal hart.

2.2.2 Ontwikkелgebied vol potentieel

Binnen de dorpsstructuur van Grou zijn zes ontwikkelgebieden aan te wijzen, ieder met eigen kwaliteiten en kansen voor de toekomst, deze worden in hoofdstuk 3.2 volledig gespecificeerd in de verschillende potenties die er zijn.:

1. Dorpscentrum: Verdichting en versterking met ruimte voor wonen, winkels, werken en voorzieningen. De bestaande supermarkten worden logisch ingepast, en een wandelboulevard langs het water versterkt de verblijfskwaliteit;

2. Rjochte Grou – Stationsweg: Uitbreiding van het centrum langs het water, met een gemengd programma en verbeterde verbinding tussen dorp, Halbertsma en waterfront;

3. Woonwijk Grou (Zuidelijk gebied): Verduurzaming en herstructurering met toevoeging van woningen,

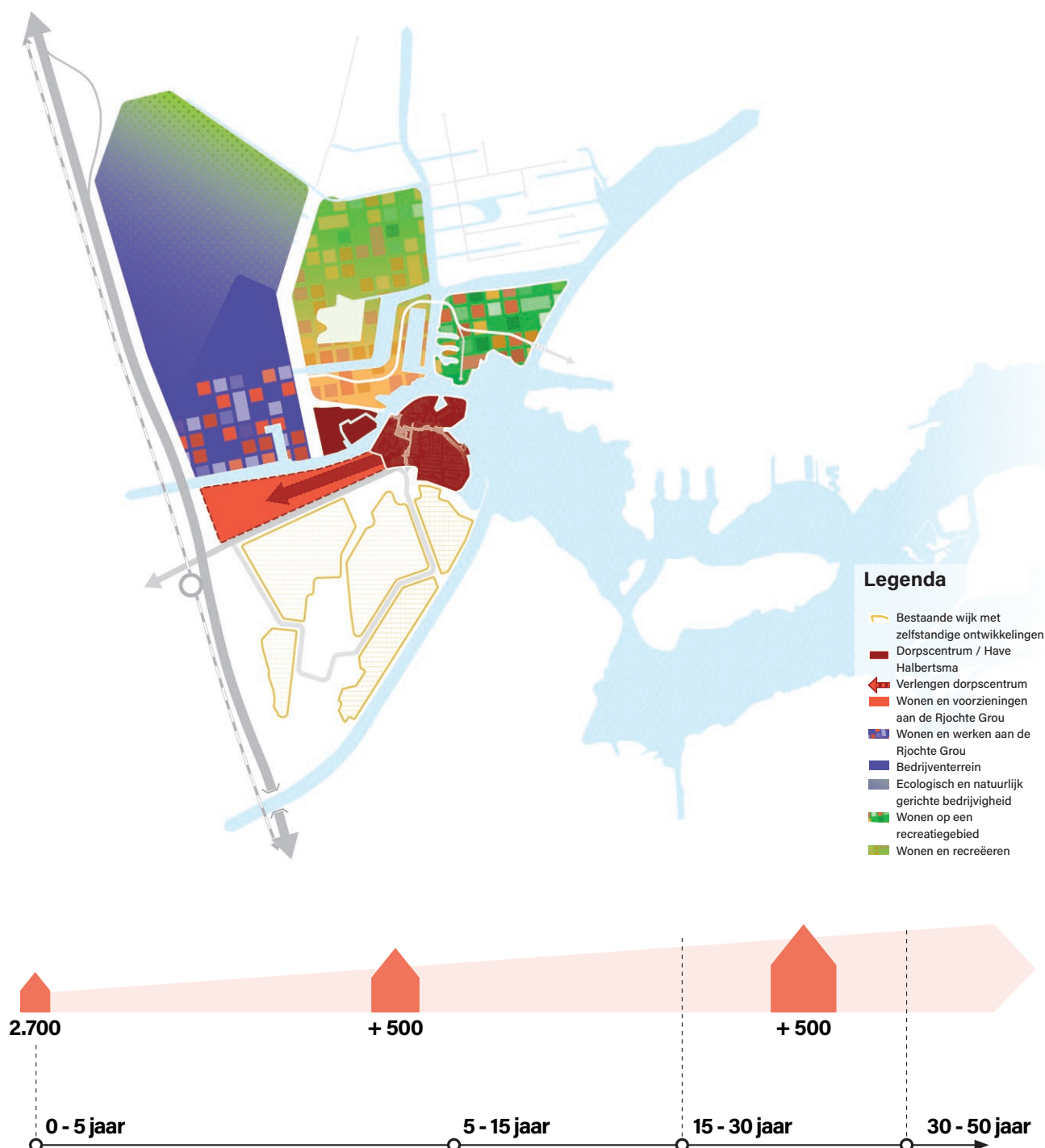
vergroening, wateropgaven, betere fietsverbindingen en differentiatie in woonvormen voor jong en oud;

4. Biensma – Frisia: Groeiruinte voor watergebonden bedrijven en circulaire bedrijvigheid. Hier wordt de economische kracht van Grou geborgd en versterkt, mede door de nieuwe afslag van de A32;

5. Noordelijk landelijk gebied: Kleinschalige recreatie en wonen verweven in een robuuste natuurontwikkeling. Hier ontstaat een balans tussen rust, natuur en kleinschalige dynamiek;

6. Pikmar: Versterking van het Pikmar als recreatieve zone, met ruimte voor waterrecreatie, sport, verblijfsfuncties en een sterker verbonden waterleven dat het dorp verrijkt.

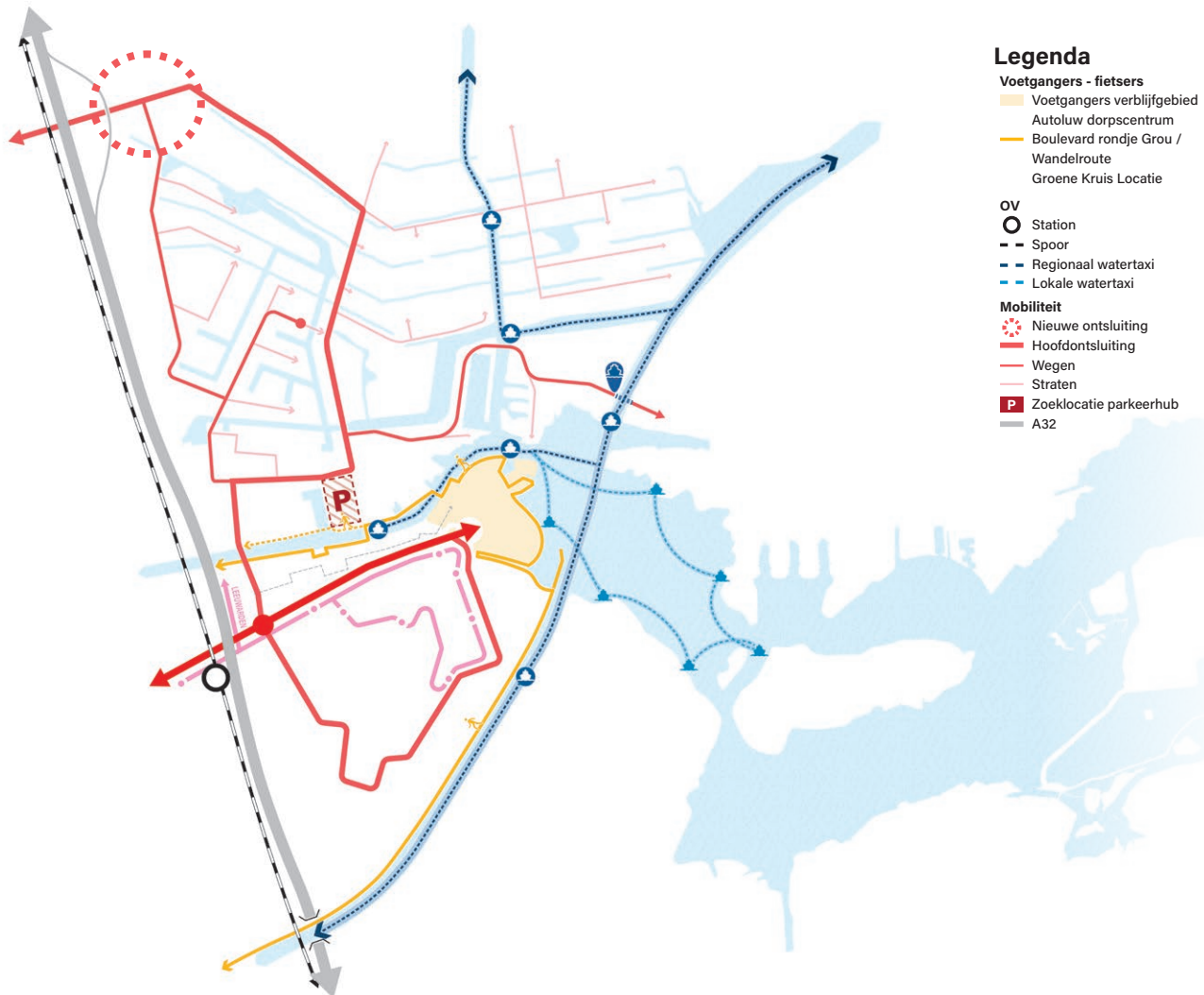
2.2.3 Levendigheid rondom het water

Om ook in de toekomst een vitaal en levendig dorp te blijven, zet Grou in op nieuw watergebonden wonen langs de Rjochte Grou. Hier ligt ruimte voor circa 1.000 woningen in de komende 30 tot 50 jaar — voor jong en oud, starters en doorstromers. Deze nieuwe woonmilieus versterken de gemeenschap én het centrum.

Water is het DNA van Grou. De dorpsvisie maakt van het water weer een vanzelfsprekende drager van wonen, ondernemen en recreatie. 'Grou weer aan het water' is meer dan een motto — het is een belofte: een dorp dat met zijn inwoners groeit, leeft en bloeit aan de waterkant.

Verblijfskwaliteit en bereikbaarheid in dorpscentrum verbeteren

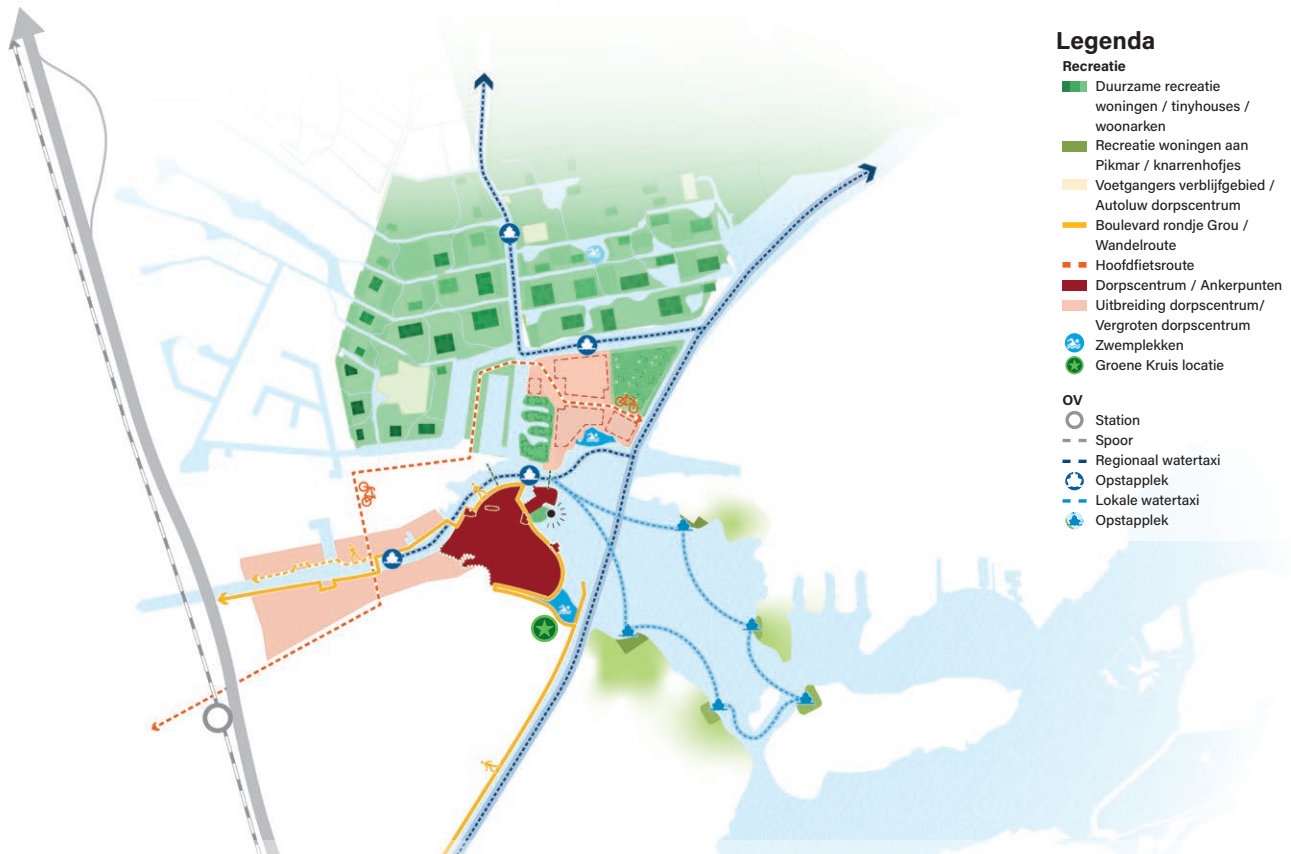
De uitbreiding van het bedrijventerrein Biensma-Frisia richting het noorden en de aanleg van een nieuwe aansluiting op de A32 vormen een logische eerste stap en volgorde in de verdere ontwikkeling van Grou. Deze samenhangende beweging maakt duurzame en toekomstgerichte groei mogelijk: het bedrijventerrein krijgt ruimte voor versterking en vernieuwing, terwijl de bereikbaarheid verbetert en het dorpscentrum kan worden ontlast. Zo ontstaat de kans om het centrum te transformeren tot een autoluw en aantrekkelijk verblijfsgebied, waarin economische vitaliteit, leefkwaliteit en ruimtelijke kwaliteit elkaar versterken.

Aan de Rjochte Grou wordt daarbij gekeken naar de mogelijke realisatie van een nieuwe mobiliteitshub. Dit overstappunt kan functies bundelen zoals parkeren, wandelen, fietsen en verbindingen over het water. In

dat scenario fungeert de hub als overstappunt naar de watertaxi richting onder andere Leeuwarden, en als regionaal knooppunt van duurzame mobiliteit. Bezoekers en recreanten zouden Grou zo op een ontspannen manier kunnen bereiken, zonder de druk op het centrum te vergroten.

Langs dezelfde Rjochte Grou ontstaat een hoogwaardige promenade: een boulevard waar voetgangers kunnen flaneren langs het water, verblijven in de zon of aanmeren met de boot. Deze nieuwe entree maakt van Grou een gastvrij en toekomstgericht waterdorp.

2.2.5 Recreatie innoveren rondom Pikmar

Grou ontwikkelt zich tot een aantrekkelijk recreatief dorp, waar rust, natuur en dorpsleven samenkomen. Geen massatoerisme, maar kwaliteit in kleinschaligheid. Je kunt straks met je boot aanmeren bij het Pikmar en direct genieten van een hapje en een drankje in het dorpscentrum. Deze relatie tussen Grou en het Pikmar wordt verder versterkt door de inzet van watertaxi's die dieper het meer opgaan dan nu het geval is, waardoor het water nadrukkelijker onderdeel wordt van het dorpsleven. De vernieuwde zwemplek is daarbij een veilige, schone ontmoetingsplek op warme dagen.

De Groene Kruis-locatie vervult in toenemende mate een essentiële rol voor de verblijfskwaliteit en bereikbaarheid van Grou. Waar het terrein nu tijdelijk wordt ingezet als parkeerplaats, is het behoud ervan als volwaardige voorziening voor noodzakelijk parkeren onvermijdelijk geworden om de druk van dagrecreatie en toerisme op het dorp beheersbaar te houden. Tegelijkertijd zien wij kansen om deze plek te transformeren tot een gebied met meer ruimtelijke kwaliteit: een groene, functionele entree van Grou waar parkeren wordt gecombineerd met verblijven, ontmoeten en recreëren. De locatie zal ook die formele bestemming krijgen. Door het terrein landschappelijk

in te passen, te vergroenen en te verbinden met de nabijgelegen zwemlocatie, ontstaat een plek die niet alleen faciliteert, maar ook uitnodigt. Een duurzame balans tussen gebruik, beleving en identiteit van Grou.

Depontjes maken Grou tot een geliefde fietsbestemming — het zomerse schouwspel op het Pikmar brengt het water weer tot in het dorpshart. Nieuwe wandel- en fietsroutes en kleinschalige evenementen zorgen voor levendigheid, óók buiten het hoogseizoen. Een aparte slechtweervoorziening maakt recreatie aantrekkelijk en toegankelijk in alle seizoenen. Daarnaast vervult het MFC een belangrijke rol als plek voor cultuur, ontmoeting en activiteiten voor inwoners en bezoekers.

Juist door deze mix van zomer- én wintervoorzieningen worden de verschillen kleiner: Grou wordt minder "te groot in de zomer en te klein in de winter" en ontwikkelt zich tot een dorp dat het hele jaar door aantrekkelijk en vitaal blijft.

In het noordelijk landelijk gebied is ruimte ontstaan voor duurzame recreatiewoningen, landschappelijk ingepast en zelfvoorzienend. Zo draagt recreatie bij aan een levendig Grou, in alle seizoenen.

2.2.6 Thema 6

Drie overkoepelende onderwerpen

Architectuur en atmosfeer

Architectuur en atmosfeer, van klassiek in het centrum naar modern aan buitenzijde

Recreatie, lokaal en regionaal

Versterken recreatie: opzetten netwerk van boten met de regio. Zoals Insum, Akkrum Leeuwarden, Sneek, Alde Faenen, etc

Toekomstbestendig

Een samenhangende aanpak voor het toekomstbestendig maken van Grou, in zowel het buitengebied als in het dorp: Duurzaamheid, energie, klimaatadaptatie, versterken van natuur, ecologie en biodiversiteit.

Duurzame identiteit

De identiteit van Grou is diep verankerd in het Friese landschap en water. Historische architectuur, de inrichting van de openbare ruimte en tradities als het Skûtsjesilen en Sint-Piter maken het dorp herkenbaar en uniek. Deze kwaliteiten vormen de basis voor ruimtelijke kwaliteit: van klassiek en kleinschalig in het centrum tot eigentijds en duurzaam aan de randen. Het versterken van die identiteit maakt Grou aantrekkelijk voor bewoners, ondernemers en bezoekers en borgt de trots van de Grouster gemeenschap.

Multipurpose holiday

Waar vakanties vroeger vaak eendimensionaal waren, vraagt de bezoeker van nu om veelzijdigheid: varen en zeilen combineren met cultuur, natuur, winkelen en gastronomie. Grou speelt hierop in door een compleet verblijf aan te bieden – recreatie die aansluit bij de wensen van zowel de Grouster als de toerist. Samenwerking met Leeuwarden en omliggende dorpen zorgt voor een

regionaal netwerk waarin Grou zich positioneert als authentiek waterdorp en aantrekkelijke bestemming. Zo wordt recreatie niet alleen een seizoensgebonden motor, maar ook een stabiele drager van de lokale economie.

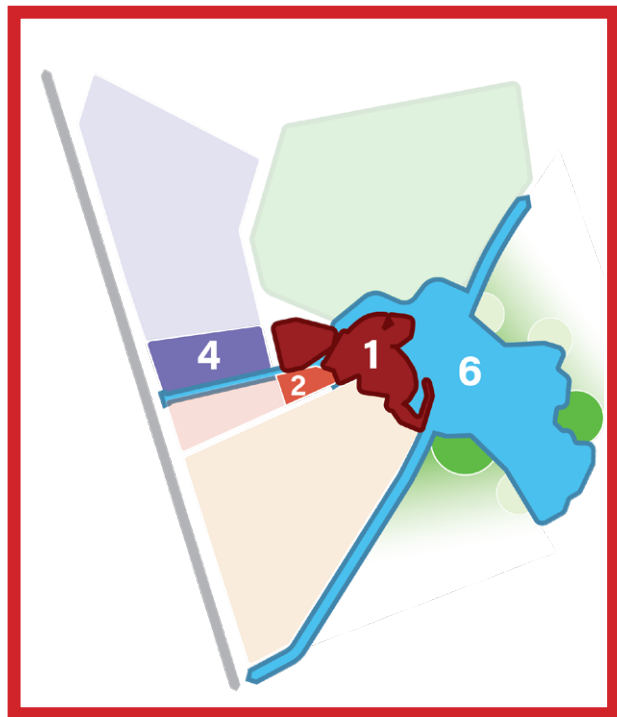
Klimaatadaptatie en duurzaamheid

De toekomst van Grou vraagt om veerkrachtige keuzes. Investerings in energieneutraliteit, wateropvang, biodiversiteit en het tegengaan van hittestress maken het dorp toekomstbestendig. Duurzaamheid gaat hier verder dan techniek: het gaat om de leefkwaliteit van bewoners, de waarde van het landschap en de balans tussen economie en ecologie. Alleen door hier integraal op in te zetten kan Grou zich ontwikkelen tot een vitaal dorp dat bestand is tegen de uitdagingen van de komende decennia.

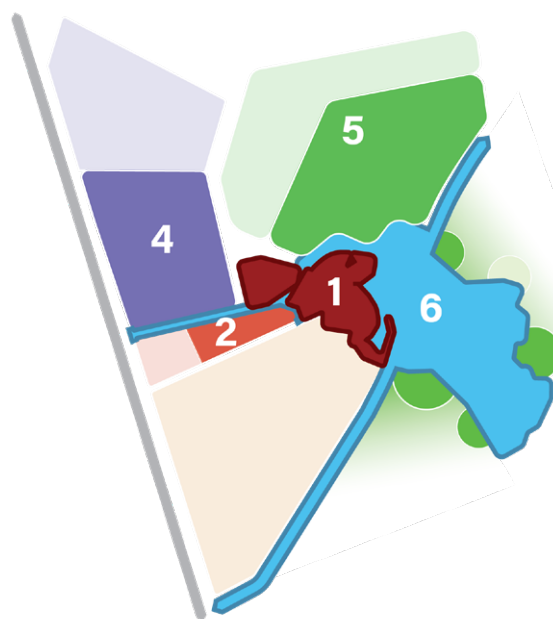
2.2.7 De vliegende start

Thema 7

0 - 5 jaar

5 - 15 jaar

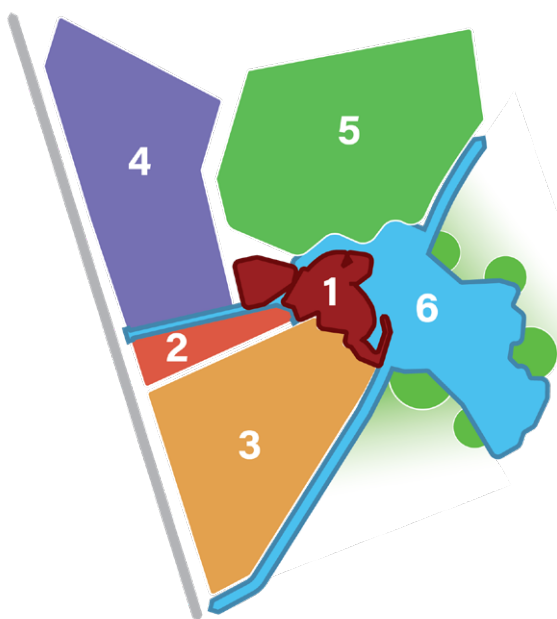
De dorpsvisie Grou 2075 geeft richting en samenhang aan de ruimtelijke toekomst van Grou — maar de daadwerkelijke verandering begint met een concrete eerste stap: de vliegende start. Deze fase richt zich op die gebieden waar urgentie en potentie samenkomen, waar draagvlak voelbaar is en waar samenwerking met bewoners, ondernemers en grondeigenaren het verschil kan maken.

De vliegende start is gericht op vier strategische zones: het dorpscentrum, de Rjochte Grou, het gebied rondom Biensma en Frisia, en het Pikmar. Hier komen opgaven samen rond mobiliteit, economie, wonen, recreatie en verblijfskwaliteit. Deze gebieden vormen het vliegwiel van de dorpsontwikkeling — de plekken waar visie werkelijkheid wordt.

In het dorpscentrum wordt ingezet op vergroening, herinrichting van de openbare ruimte en het versterken van de verblijfsfunctie. Langs de Rjochte Grou wordt gewerkt aan nieuwe verbindingen, herinrichting van de Stationsweg en het beter benutten van de waterzijde. Bij Biensma en Frisia liggen kansen voor watergebonden bedrijvigheid, wonen en een betere verkeersstructuur. En rondom het Pikmar wordt de verbinding tussen natuur, toerisme en waterbeleving versterkt.

15 - 30 jaar

30 - 50 jaar

- 3.1 Mogelijke vervolgstappen
- 3.2 Benutten van het potentieel

3 DE VLIEGENDE START

3.1 Mogelijke vervolgstappen

De dorpsvisie Grou 2075 vormt richtgevende kaders voor de toekomst van het dorp. Maar een visie krijgt pas écht betekenis als deze leidt tot concrete stappen. Daarom is de vliegende start van groot belang: hoe geven we samen met het dorp, organisaties, ondernemers en bewoners vorm aan de eerste uitvoering?

Tijdens het proces — van werksessies tot klankbordgroep en informatieavonden — is een helder beeld ontstaan van waar de grootste opgaven liggen, welke plekken vragen om verandering, en waar juist kansen liggen voor verbetering. Deze signalen uit het dorp, van organisaties en bewoners, zijn niet alleen

urgent, maar ook concreet. Ze verdienen een verdieping in de vorm van gerichte onderzoeken, ontwerpen en gesprekken met de omgeving.

De vliegende start richt zich daarom op drie onderzoeksgebieden: het dorpscentrum, Rjochte Grou Noord inclusief de brug, en Rjochte Grou Zuid. In deze gebieden komen urgente opgaven, ontwikkelpotentieel en betrokkenheid van bewoners en organisaties samen. Door hier in samenhang aan te werken, ontstaat er momentum — een vliegwiel dat de bredere dorpsontwikkeling in beweging zet.

Dorpscentrum Grou

Het dorpscentrum is het kloppend hart van Grou, maar staat onder druk. Parkeerdruk, verkeersonveiligheid en een gebrek aan verblijfsruimte zorgen voor spanning. Tegelijkertijd biedt de nieuwe positie van Have Halbertsma kansen om het centrum te vernieuwen, verbinden en verrijken. Daarom stellen we voor om in dit gebied de volgende onderzoeken op te starten:

- Onderzoek naar parkeren (capaciteit, routing, alternatieven);
- Onderzoek naar verkeerscirculatie en bereikbaarheid;
- Onderzoek naar vergroening en verblijfskwaliteit openbare ruimte;
- Onderzoek naar de toekomst en positionering van het MFC;
- Ontwikkeling van een ontwerp en uitvoeringsstrategie voor het centrum.
- Onderzoek naar implementeren van watertaxi's

Rjochte Grou noord

De noordzijde van de Rjochte Grou is een potentieel scharnierpunt tussen het dorpscentrum, het bedrijventerrein en het Pikmar. Maar hier spelen ook vraagstukken rondom eigendom, bereikbaarheid en ruimtelijke samenhang. Voor dit gebied stellen we de volgende stappen voor:

- Veiligheidsonderzoek naar de potentie van een extra brugverbinding (met externe expertise);
- Gesprekken met Have Halbertsma over de ontwikkeling van de kade en het haventje;
- Onderzoek naar grondeigendom en overleg met betrokken partijen;
- Bepalen van de ruimtelijke en programmatische bandbreedte;
- Modellenstudie voor parkeren (garage, maaiveld, innovatief);
- Ontwerpstudie gericht op verdichting, een levendige kade en verbinding met het centrum;
- Onderzoek naar de haalbaarheid van een extra afslag op de A32.

Rjocht Grou zuid & Stationsweg

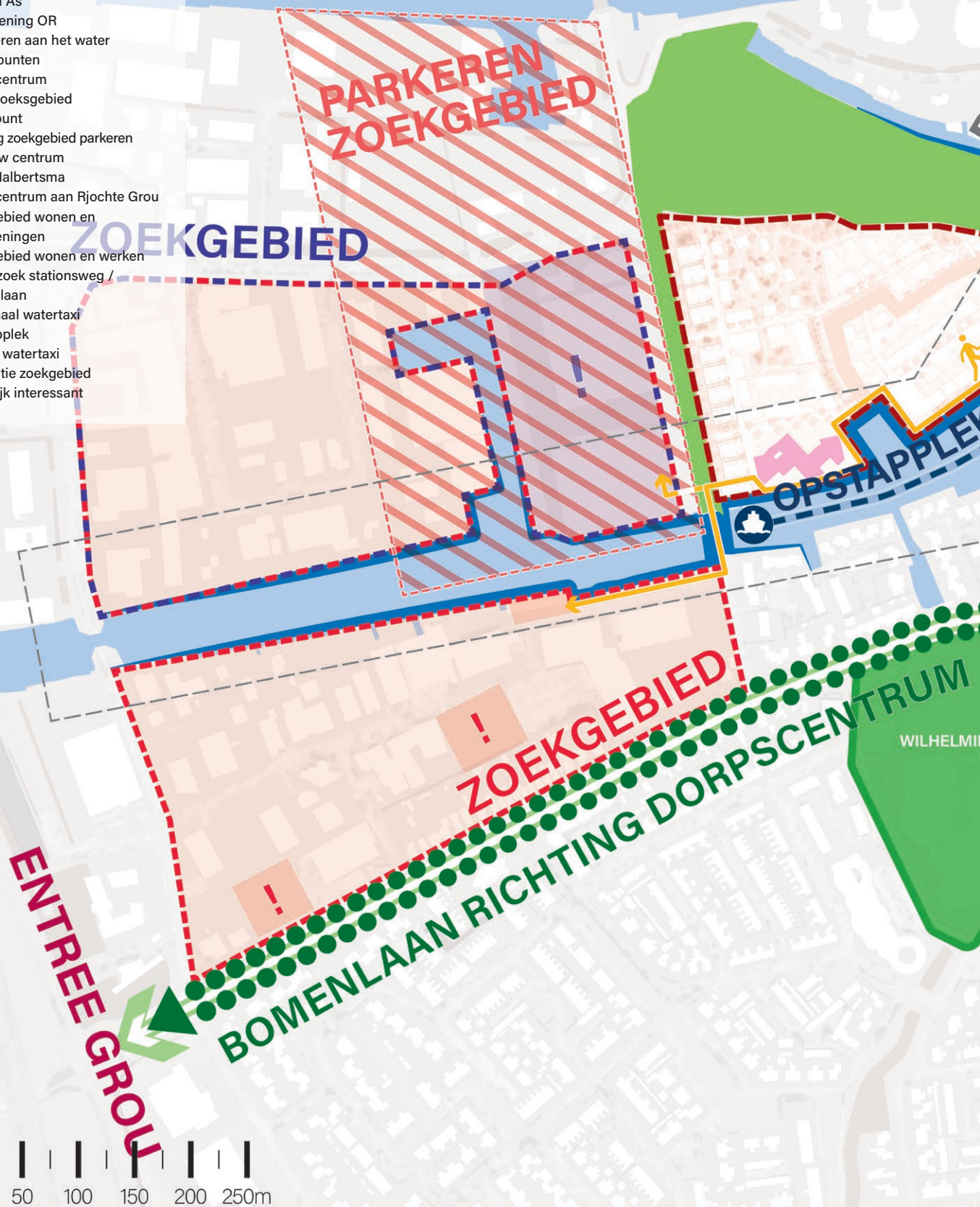
De zuidzijde van de Rjochte Grou, inclusief de Stationsweg, biedt ruimte voor wonen, levendigheid en mobiliteitsoplossingen. Hier ligt de sleutel tot het verbinden van station, centrum en water. De volgende acties worden voorgesteld:

- Onderzoek naar grondeigendom en afstemming met eigenaren;
- Inventarisatie van ruimtelijke en programmatische mogelijkheden langs de Stationsweg;
- Verkenning van schuif- en ontwerprijheid voor herontwikkeling;
- Modellenstudie voor parkeren (garage, maaiveld, gekoppeld aan functies);
- Bepaling van woningtypologieën die inspelen op de lokale woonbehoefte;
- Ontwikkeling van een ontwerp met fasering gericht op verdichting, wonen aan het water en wandelroutes langs de Grou.

3.1 Mogelijke vliegende start

Legenda

- Have Halbertsma onderdeel van dorpscentrum
- Wandelkade / boulevard
- Nieuwe brug Have Halbertsma
- Winkel as
- Horeca As
- Vergroening OR
- Recreëren aan het water
- Uitkijkpunten
- Dorpscentrum onderzoeksgebied
- Ankerpunt
- Gunstig zoekgebied parkeren
- Autoluw centrum
- Have Halbertsma
- Dorpscentrum aan Rjochte Grou
- Zoekgebied wonen en voorzieningen
- Zoekgebied wonen en werken
- Onderzoek stationsweg / bomenlaan
- Regionaal watertaxi
- Opstapplek
- Lokale watertaxi
- Recreatie zoekgebied
- Mogelijk interessant

NA PARK

ZWEMPLEK

STRAND GROU

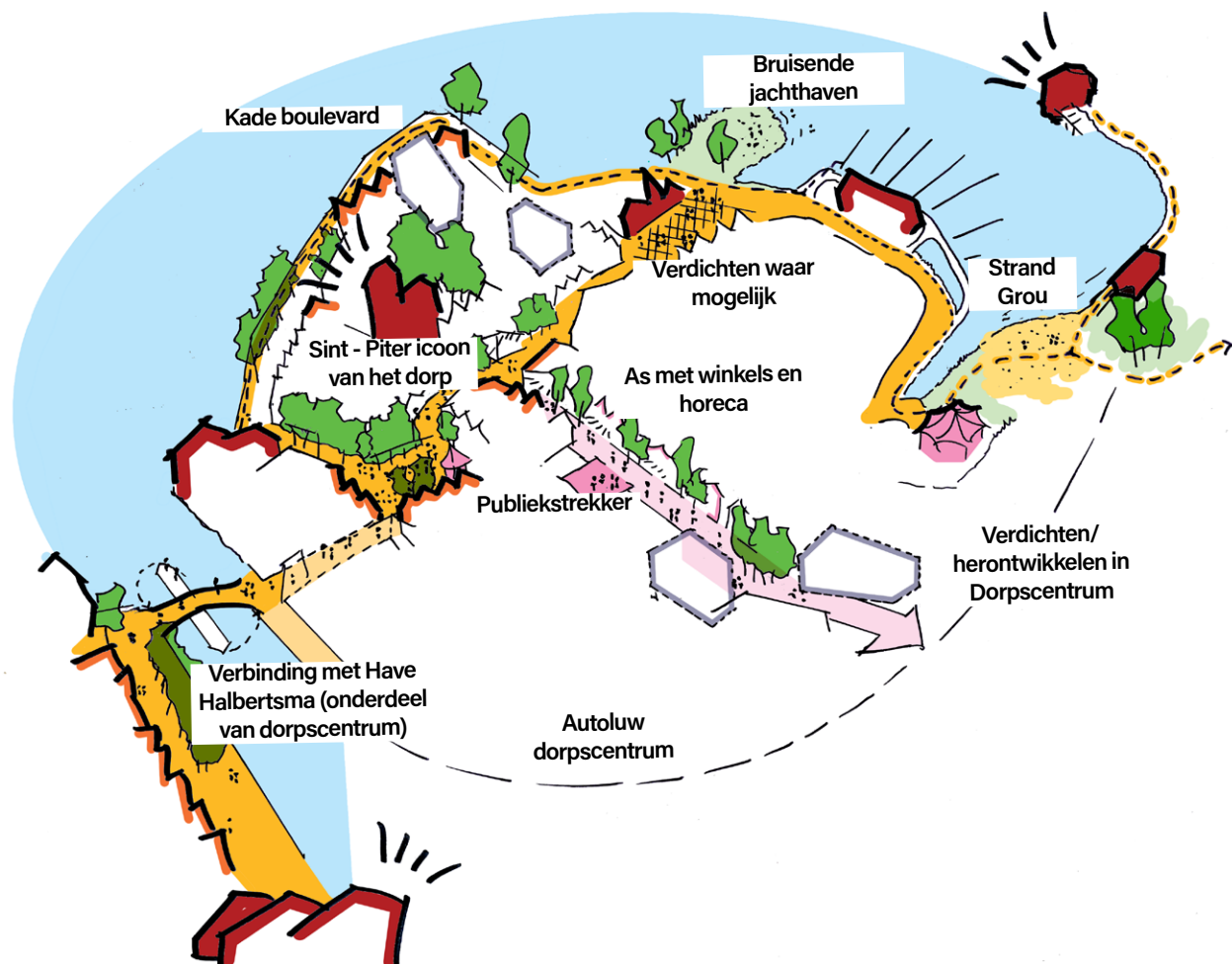
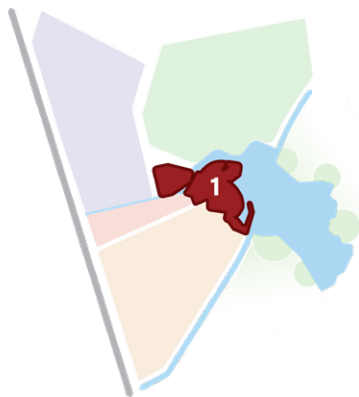

3.2 Benutten van het potentieel

Potentieel Dorpscentrum

Potentieel

- Autoluw maken, maar wel goed bereikbaar.
- Vergroenen en openbare ruimte verbeteren.
- Winkel- en horeca-as, boetiekwinkels.
- Inbreiden/verdichten in dorpscentrum.
- Verbinding Have Halbertsma.
- Recreërroute rondom en plek aan water.
- Nieuwe voorzieningen, activiteiten en evenementen.
- Multifunctioneel Centrum (MFC).

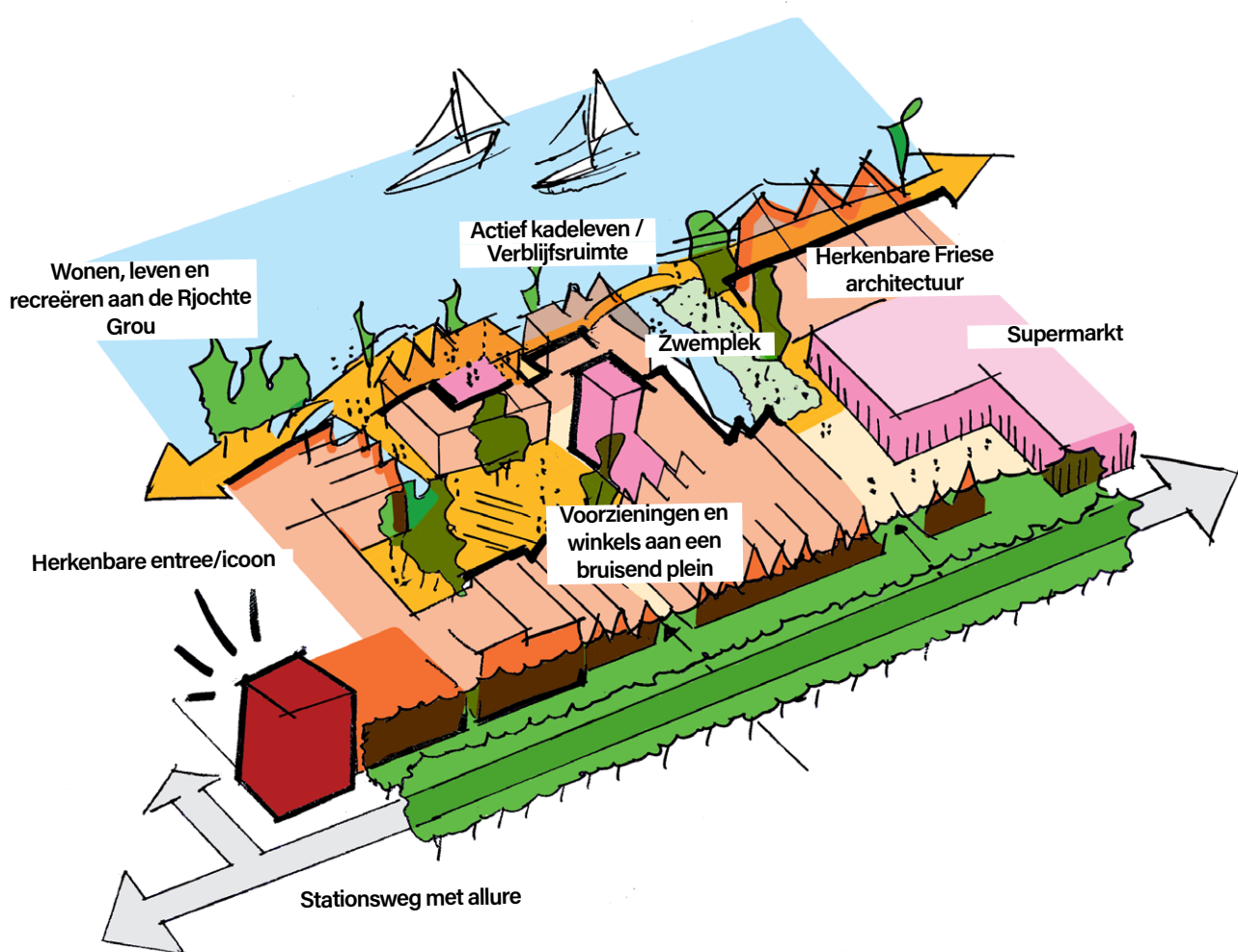
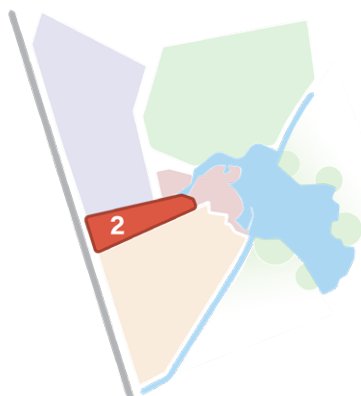

3.2 Benutten van het potentieel

Potentieel Rjochte Grou - Stationsweg

Potentieel

- Structureel vergroten dorpscentrum richting het westen.
- Wonen, ruimte voor grotere voorzieningen/winkels mengen.
- Route rondom centrum verlengen langs kade.
- Inpassing klassieke Friese architectuur.
- Stationsweg profiel aanpassen herkenbare typische Friese entree van Grou.

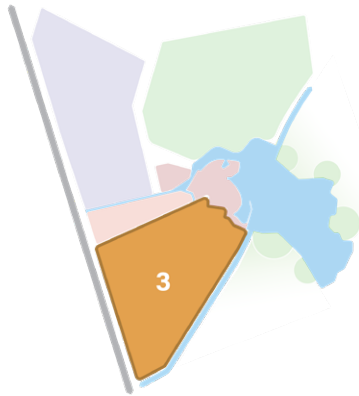

3.2 Benutten van het potentieel

Potentieel Woonwijk Grou

Potentieel

- Versterken van groen-blauwe lint, hart van woonwijk.
- Meer water integreren in bestaande wijk, versterken imago Fries dorp.
- Verdichten / verbeteren waar kan.
- Wandelroutes en fietsroutes versterken met kanaal en centrum.

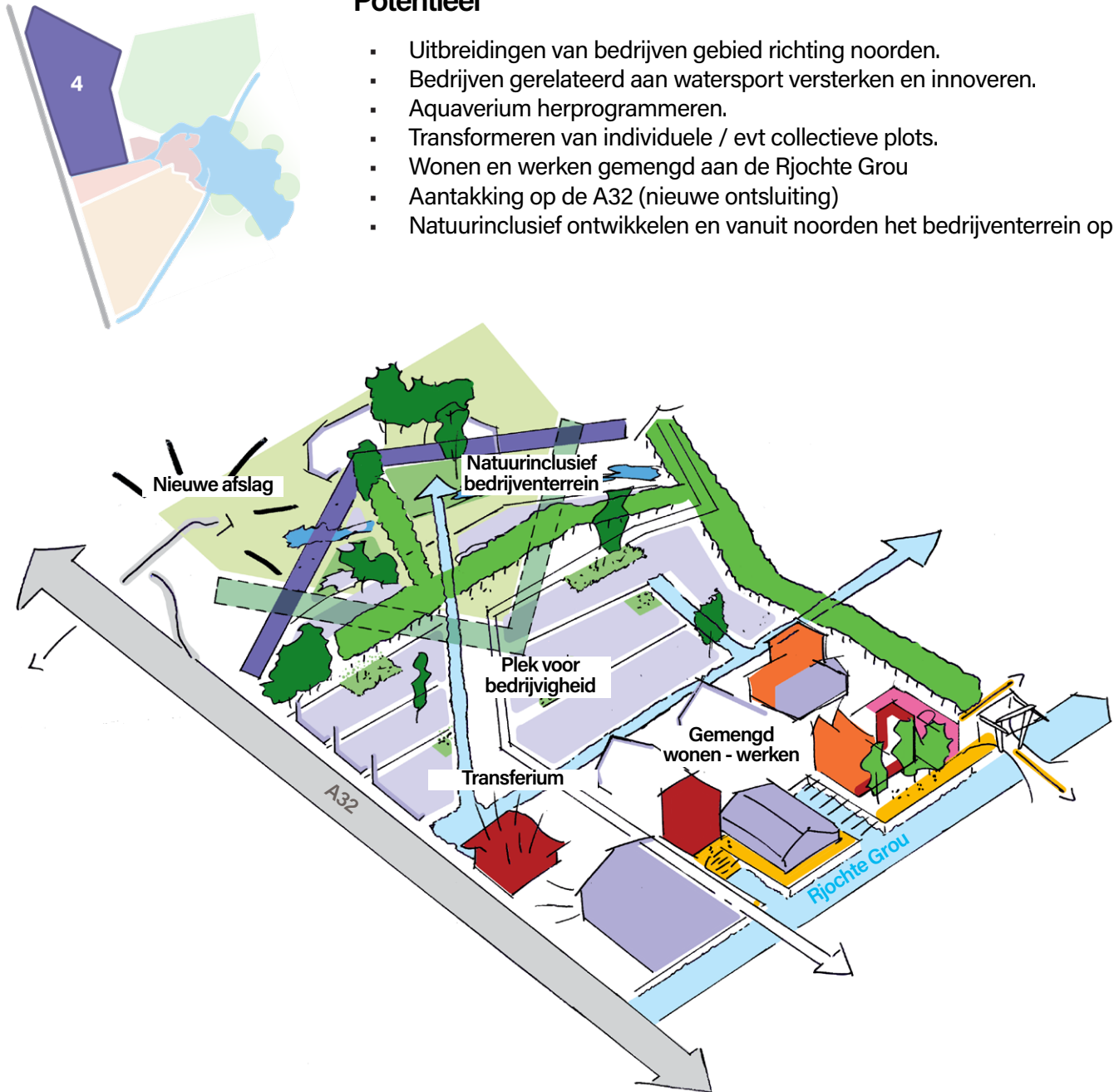

3.2 Benutten van het potentieel

Potentieel Biensma - Frisia

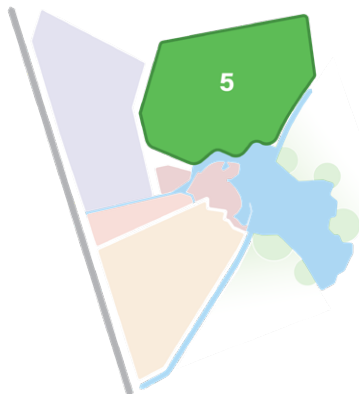
Potentieel

- Uitbreidingen van bedrijven gebied richting noorden.
- Bedrijven gerelateerd aan watersport versterken en innoveren.
- Aquaverium herprogrammeren.
- Transformeren van individuele / evt collectieve plots.
- Wonen en werken gemengd aan de Rjochte Grou
- Aantakking op de A32 (nieuwe ontsluiting)
- Natuurinclusief ontwikkelen en vanuit noorden het bedrijventerrein op

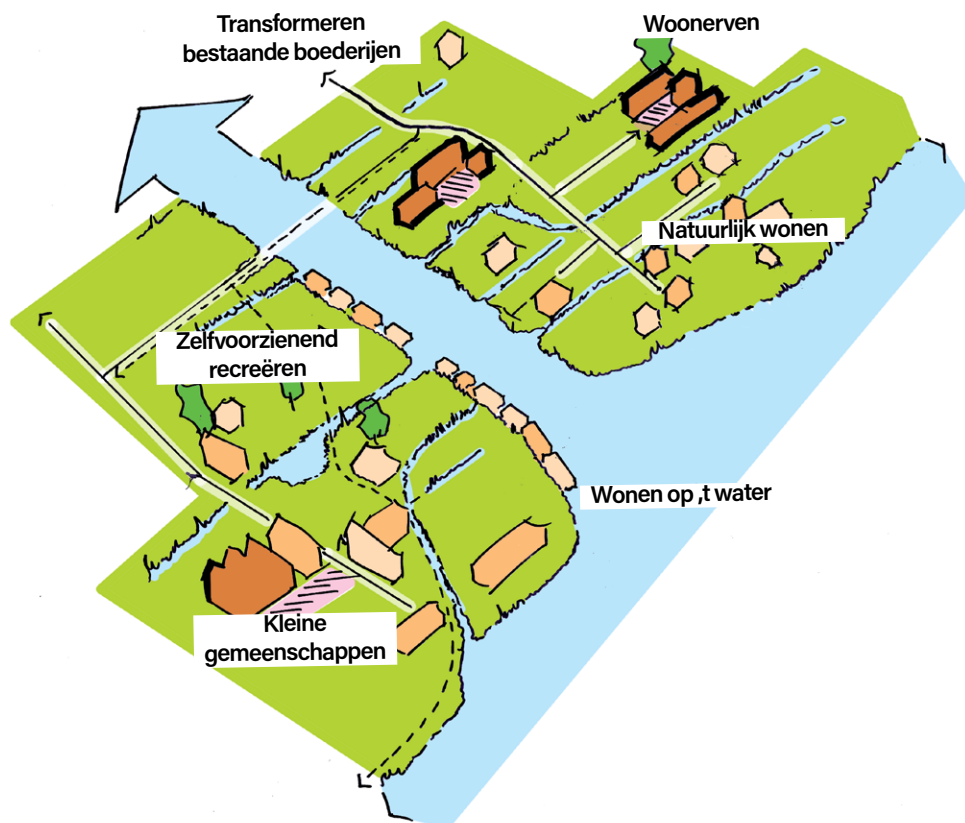
3.2 Benutten van het potentieel

Potentieel Noordelijk landelijk gebied

Potentieel

- Ruimte voor kleinschalige ontwikkelingen voor wonen, recreatie en eventueel agrarische bedrijfsvoering.
- Transformeren bestaande boerenerven naar woonerven / knarrenhofjes / buurtschappen.
- Zelfvoorzienende en kleinschalige recreatieve huizen / woningen.
- Aantakking op het dorpscentrum door bijv; transformeren / herontwikkelen winterstalling loodsen, Yn'e Lijte
- Natuurinclusief ontwikkelen

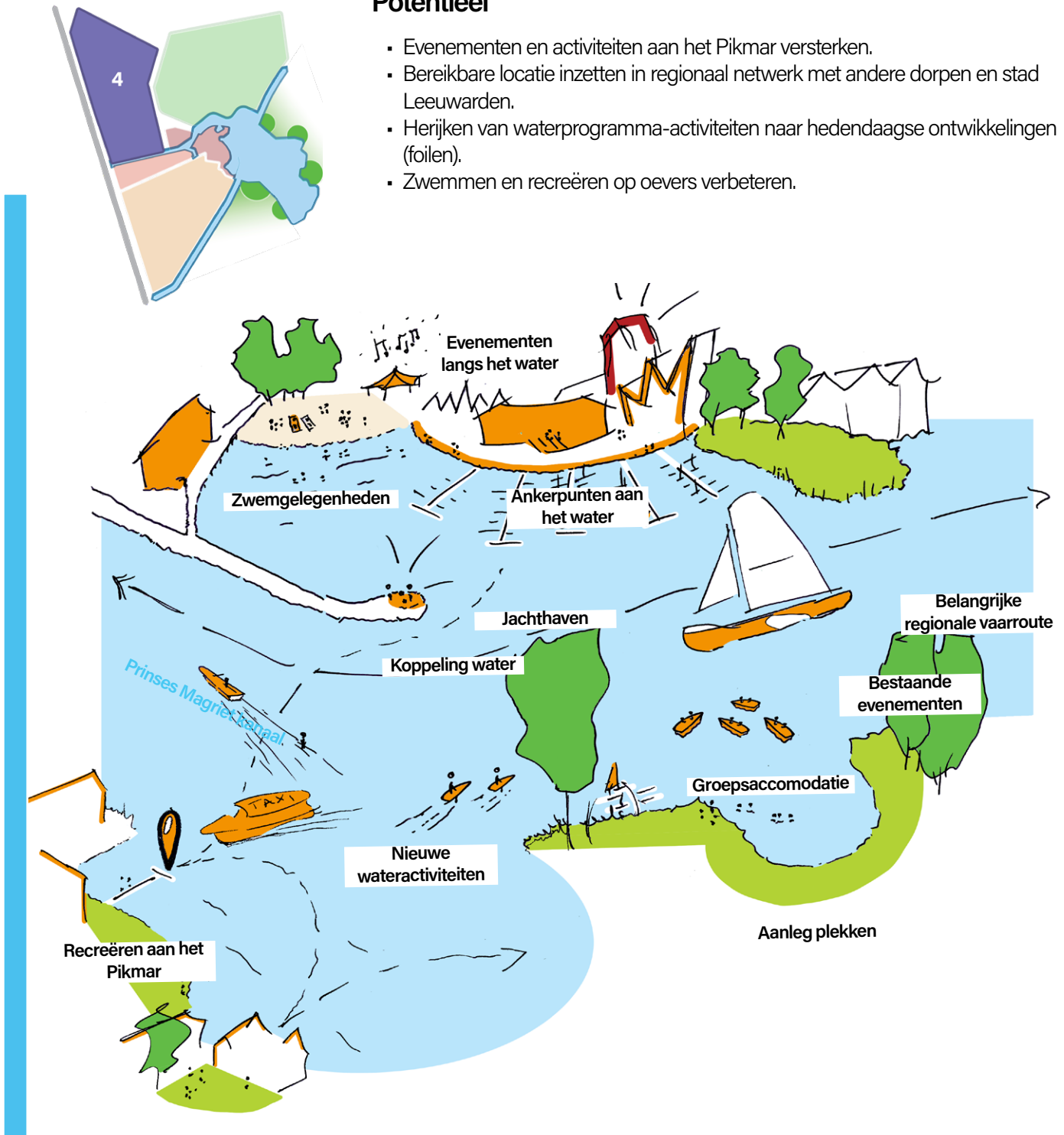

3.2 Benutten van het potentieel

Potentieel Pikmar - recreatie en toerisme

Potentieel

- Evenementen en activiteiten aan het Pikmar versterken.
- Bereikbare locatie inzetten in regionaal netwerk met andere dorpen en stad Leeuwarden.
- Herijken van waterprogramma-activiteiten naar hedendaagse ontwikkelingen (foilen).
- Zwemmen en recreëren op oevers verbeteren.

Grou 2075

STERKE RELATIE PIKMAR

BESTAANDE EN
INNOVATIEVE VORMEN VAN
WATERSPORT

WONEN OP HET WATER

VERBINDEN

NIEUWE VORMEN VAN
PARKEREN

LOKAAL EN REGIONAAL
WATERTAXI NETWERK

SCHONE ZWEMPLEK

BRUISEND EN LEVENDIG
CULTUURHISTORISCH
DORPSCENTRUM

WONEN AAN HET WATER

FLANEREN AAN DE
PROMENADE

NATUUR EN RECREEREN
HAND IN HAND

NMEREN MET DE BOOT

SCHONE ZWEMPLEK

NATUUR EN RECREEREN
HAND IN HAND

- 4 Proces van co-creatie
- 4.1 Het leven in Grou
- 4.2 Dromen en wensen
- 4.3 Drie modellen en opmaat keuze
- 4.4 Concept dorpsvisie Grou
- 4.5 Verfijning dorpsvisie Grou

4 PROCES EN UITKOMSTEN

VAN CO-CREATIE

4 Proces van co-creatie

Voor het opstellen van de dorpsvisie voor Grou is een co-creatieproces opgezet in nauwe samenwerking met de inwoners (klankbordgroep), de gemeente Leeuwarden en de doarpskoöperasje. Dit hoofdstuk legt dit proces vast en geeft een overzicht van de onderwerpen die zijn besproken. Co-creatie vormde de basis voor het tot stand komen van de dorpsvisie: het bood ruimte om ideeën, zorgen en kansen te delen en gezamenlijk richting te kiezen.

In dit proces *zijn niet alleen haalbare oplossingen besproken*, maar ook ambities, opties, potenties en dromen die in de praktijk moeilijk of niet realiseerbaar lijken. Juist door die bandbreedte op te zoeken kon het volledige potentieel van Grou worden verkend en zichtbaar gemaakt. *Dit hoofdstuk is daarmee geen verdere uitwerking* van de dorpsvisie zelf, maar laat zien welke keuzes zijn gemaakt en hoe deze keuzes zijn gevoed door de brede verkenning en inbreng van de klankbordgroep en andere betrokkenen.

Het co-creatie proces is vormgegeven aan de hand van vijf thematische co-creatiebijeenkomsten, elk met een eigen inhoudelijk zwaartepunt:

1. Het leven in Grou – een gezamenlijke analyse van het dorp op basis van lokale ervaringen én een stedenbouwkundige analyse van structuur, identiteit en ruimtelijke kwaliteiten.

2. Dromen en wensen – inventarisatie van ideeën, ambities en toekomstdromen vanuit de klankbordgroep, als input voor mogelijke ontwikkelrichtingen.

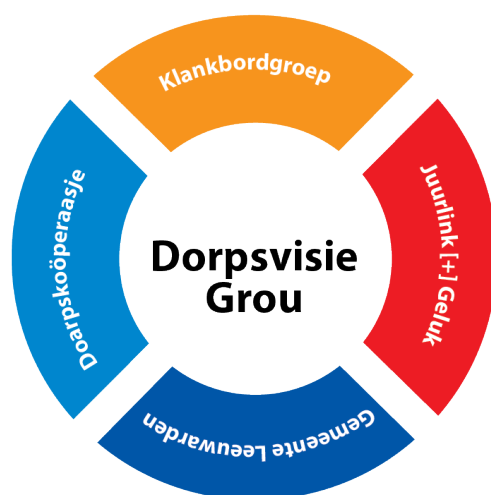
3. Drie modellen – Hier zijn drie uiteenlopende stedenbouwkundige modellen ontworpen waarin verschillende visies en wensen zijn uitgewerkt en

ruimtelijk tastbaar gemaakt d.m.v. maquettes.

4. Concept dorpsvisie Grou – op basis van feedback op de modellen is een samenhangende conceptvisie opgesteld, met heldere uitgangspunten en keuzes.

5. Verfijning dorpsvisie Grou – tot slot is de visie aangescherpt en verfijnd, met aanvullende inzichten en concrete verbeeldingen van de ruimtelijke toekomst van Grou.

Elke bijeenkomst had een vaste opbouw: een toelichting door professionals, het werken in groepen aan thema's of vragen, het presenteren van bevindingen, en het trekken van gezamenlijke conclusies. Deze opzet zorgde voor structuur, verdieping en draagvlak in elke stap van het proces.

Co-creatie Het leven in Grou

03 maart '25

Klankbordgroep

Het leven in Grou:
analyse en
inventarisatie van
kwaliteiten en
problemen;

Co-creatie Dromen en Wensen

03 april '25

Klankbordgroep

Dromen en wensen:
het verzamelen van
ideeën en beelden;

Co-creatie 3 verschillende modellen

08 mei '25

Stuurgroep 1
08 mei '25

Klankbordgroep

Brede klankbordgroep

3 Verschillende
modellen:
een iteratief proces
van het maken van
een keuze voor een
ontwerprichting;

Co-creatie Concept Dorpsvisie

05 juni '25

Klankbordgroep

Concept dorpsvisie
Grou:
het gezamenlijk
bepalen van de
uitgangspunten voor
de dorpsvisie Grou

Co-creatie Verfijning Dorpsvisie

03 juli '25

Stuurgroep 2
30 juni '25

Klankbordgroep

Brede klankbordgroep

Verfijning dorpsvisie
Grou:
een bijgesteld
concept naar
aanleiding van
opmerkingen op de
concept dorpsvisie.

De dorpsvisie voor Grou is mede tot stand gekomen dankzij de inzet van de klankbordgroep. Deze groep, bestaande uit betrokken inwoners en ondernemers, heeft met kennis, ervaring en enthousiasme actief bijgedragen aan het proces. Hun inspanning, ideeën en kritische blik hebben een belangrijke rol gespeeld in het vormgeven van de visie. Wij willen alle leden hartelijk danken voor de tijd, energie en betrokkenheid die zij in dit traject hebben gestoken.

Klankbordgroep leden:

Miranda Westerhof
Maaïke Ploeg
Dicky Jonker
Wessel Bergsma
Geartsje Paulusma
Andries Kroeze
Germ Snoek
Sytske Jongsma

Jouke Niehuis
Marc Kuipers
Anneke Bakker
Foekje Zuidema
Janne Engwerda
Sander Kamp
Grietsje Biegel
Hendrika Vis

Johannes Kalsbeek
Annemarie Rietkerk
Sander Tjepkema
Rolf de Konink
Simone Beem
Dick Willemsen
Gieneke Verhoeven
Walter Nuiten

Roeland Houtman
Betty Hooghiemster
Piet Post
Janke Sietsma
Marc Dorenbosch
*Deze lijst was ons bekend,
mochten wij iemand zijn
vergeten onze excuses

4.1 Het leven in Grou

1

Wat zijn de kwaliteiten van Grou, en waar liggen verbeterpunten – zowel ruimtelijk als programmatisch? Tijdens de eerste co-creatiebijeenkomst gingen de klankbordgroepleden in groepen aan de slag met het opstellen van een kaart van Grou. Daarbij kregen zij vijf concrete vragen mee:

- Wat vind je prettig en goed aan Grou?
- Wat vind je minder goed aan Grou?
- Wat mis je in Grou?
- Wat zijn gemiste kansen?
- Wat zijn latente opgaven die in de toekomst moeten worden opgelost?

De uitkomsten werden per groep gepitcht. Deze inzichten vormden de opmaat naar de volgende stap in het proces: het formuleren van dromen en wensen voor de toekomst van Grou.

GROEP 1

2/4/5

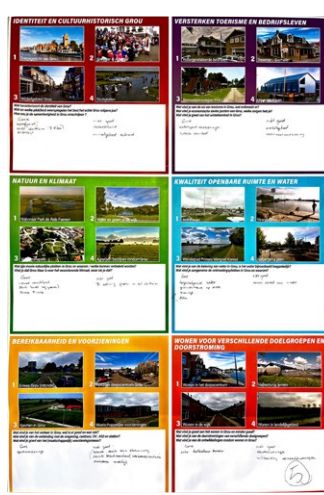
GROEP 2

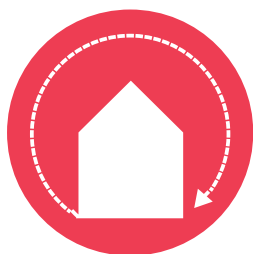
GROEP 3

GROEP 4

GROEP 5

1. Wonen, doelgroepen en doorstroming

POSITIEF

1. Ontwikkeling Halbertsma terrein geeft perspectief voor verschillende doelgroepen in Grou.
2. Ruimte op recreatieterreinen voor permanente bewoning in winter.

GEBREK

1. Tekort aan (betaalbare) huur en koop woningen voor starters, jongeren en senioren. Doorstroom lastig.
2. Eigenaren met een tweede/vakantie woning in het dorpscentrum (geen verhuur).
3. Relatie, binding en/of contact tussen dorpscentrum en omliggende wijken.
4. Gebruik van recreatie woningen.

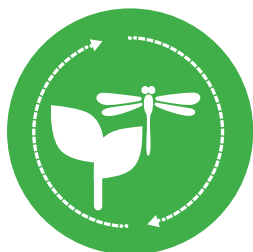
2. Bereikbaarheid en voorzieningen

POSITIEF

1. Ligging van Grou is fijn en de bereikbaarheid is goed.
2. Goed niveau (sport-)voorzieningen en verenigingen.

GEBREK

1. Bereikbaarheid is goed, alleen wanneer aangekomen verschillende bottlenecks/knelpunten: Rotonde, Stationsweg en Dorpscentrum. Voornamelijk in de zomer voelbaar.
2. Kansen voor autoluw dorpscentrum voor bezoekers.
3. Dorpscentrum komen verschillende gebreken bij elkaar, verkeerscirculatie, toeristen die willen parkeren, helling voor boten, Groene kruislocatie en parkeerruimte voor bewoners.
4. Voorzieningen (bar, café, disco) voor jongeren in Grou vallen weg, verschralling, zoals; de Bierhalle en de Treemter.
5. Ruimte zoeken voor MFC (Multifunctioneel centrum)
6. Grou mist slecht-weer voorzieningen.

3. Natuur en klimaat

POSITIEF

1. Groene wandelpad behouden en verbeteren rondom Grou.
2. Groen rondom Sint-Piter kerk en Wilhelmina park mooi.
3. Het groen-blauwe lint door Grou.

GEBREK

1. Voorkomen van hittestress, het dorpscentrum Grou is bijvoorbeeld te stenig, kan meer groen gebruiken.
2. Het klimaatbestendig maken van Grou.
3. Waterstand en zakkende grond onder huizen (bodemdaling).

4. Bedrijfsleven, toerisme en voorzieningen

POSITIEF

1. Watersport gerelateerde bedrijvigheid heeft stevige voeten in de aarde en is belangrijk.
2. Grou is bij uitstek een locatie voor recreatie en toerisme, te zien in de jachthaven aan het Pikmar, Yn'e Lijte en gelateerde voorzieningen.

GEBREK

1. Toerisme leunt te sterk op het zomerseizoen, te seizoensgebonden.
2. Onaantrekkelijk winkelgebied en het winkelaanbod neemt af.
3. Diversiteit in doelgroep toeristen, trek jonge gezinnen aan.

5. Kwaliteit openbare ruimte en water

POSITIEF

1. De toegankelijkheid van het Water van Grou is goed
2. Strand Grou is een belangrijke plek, worden ook veel evenementen gehouden.
3. Waterfront.

GEBREK

1. Wonen aan het water. Grou is water, wordt alleen niet terug gezien in de algemene woonkwaliteiten.
2. Zwemwater/voorzieningen zijn er bijna niet en de kwaliteit van het zwemwater moet verbeterd worden.
3. Naast het wandelpad bij het PM kanaal, ook een fietspad.
4. Er zijn steeds minder ontmoetingsplekken, het Halbertsma Plein kan bijvoorbeeld gezelliger.
5. Locatie en aantal boothellingen

6. Identiteit en cultuurhistorisch Grou

POSITIEF

1. Grou is een authentiek met een sterke identiteit en unieke evenementen zoals Sint-Piter.
2. Het dorpsgezicht/dorpscentrum aan het Pikmar/kade is een bijzondere kwaliteit van Grou.
3. De start van het SKS Skûtsjesilen is bijvoorbeeld een groot evenement voor Grou.

GEBREK

1. Representatie en uitstraling van de entree matched niet met de identiteit van Grou
2. Er kan meer focus gelegd worden op de watersport.

4.2 Dromen en wensen

2

Na de eerste analysefase werkte de klankbordgroep aan een toekomstbeeld van Grou. Op een kaart van het dorp werden, aan de hand van beeldmateriaal over thema's als economie, toerisme, woonkwaliteit, en de kern van het centrum, nieuwe ideeën en ambities verbeeld. Per groep werd een beeldcollage samengesteld die als inspiratie diende voor een mogelijke toekomst van Grou.

De resultaten zijn gepresenteerd en vervolgens door ons samengevat in een schetsboek: Dromen en wensen voor vernieuwing. Dit schetsboek vormde het vertrekpunt voor het uitwerken van drie stedenbouwkundige modellen waarin verschillende ontwikkelrichtingen zijn onderzocht.

1. Wonen en doelgroepen

1. Aanvulling woonbestand met focus op jongeren en ouderen zodat de doorstroming wordt verbeterd.
2. Ruimte voor goedkope woonvormen zoals tiny houses, woonarken als aanvulling op het woning areaal.
3. Wonen niet te ver van centrum situeren maar richting noorden en westen zodat centrum centraal blijft liggen.
4. Kijken naar verschuiving in functies zoals bedrijven en recreatie iets verder weg, waardoor wonen dichterbij centrum kan worden gesitueerd.

2. Bereikbaarheid

1. Goede keuze maken voor ontwikkeling van horeca en winkels, versterken door nieuwe concepten zoals boetiekwinkels en selectie van horeca.
2. Centrum aantrekkelijker maken door vermindering verkeer en toevoeging groen.
3. Parkeren op afstand maar wel goed bereikbaar blijven.
4. Oplossen verkeersproblematiek bij rotonde stationsweg, door spreiding of extra afslag.
5. Goede locatie vinden voor MFC.

3. Natuur en klimaat

1. Meer groen in de openbare ruimte, in de wijken maar ook in centrum, verminderen hittestress, wateropvang, etc.
2. Bij ontwikkeling nieuwe gebieden meer ruimte voor ecologie, biodiversiteit, klimaat adaptie en groene woon en bedrijven milieus.

4. Bedrijfsleven, toerisme en voorzieningen

1. Versterken watersport economie en herijken met nieuwe sporten zoals foilen etc.
2. Verschillende bedrijvigheid stimuleren, water economie meer in de core van het dorp andere bedrijvigheid wat verder weg.
3. Samenwerken met andere watersportdorpen en stad Leeuwarden, waardoor er een breder aanbod ontstaat, bijv. dagje museum in Leeuwarden, daar naar toe via boot.
4. Centrum verbeteren maar ook een schaalstap laten maken, zodat grotere activiteiten zoals supermarkten beter verbonden worden met het centrum

5. Kwaliteit openbare ruimte en water

1. Water in alle gebieden van Grou versterken, leidraad voor toekomstige ontwikkeling van Grou, wonen aan water, mobiliteit via water, etc.
2. Centrum vergroenen en autoluw maken, wel goed bereikbaar houden, bijv. Aquaverim als transferium inzetten en dan met de boot naar het centrum.
3. Wandel en fietsroutes verbeteren bijvoorbeeld lang PM kanaal en andere fietsroutes.

6. Identiteit en cultuur

1. Bij verder ontwikkeling water als leidraad nemen.
2. Architectuur in en rondom het centrum naar klassieke Friese vormgeving, in de buitengebieden meer ruimte voor moderne architectuur.
3. Kansen aan het water beter benutten in gebieden met ruimte voor ontwikkeling, zoals Rjochte Grou/ stationsweg of recreatieiland noorzijde.
4. Ontwikkeling recreatie verder van centrum terwijl wonen en watergerelateerde bedrijvigheid meer in het centrum zitten.
5. Met een krachtiger referentie Grou als watersport dorp verbeteren, bijv. Venetie van het Noorden of Helsinki van het zuiden

4.3 Drie modellen en opmaat keuze

3

Op basis van de beeldcollages ontwierp ons bureau drie mogelijke visiekaarten voor Grou. Deze vlekkenplannen gaven per model een ruimtelijk beeld van hoe Grou zich in de toekomst zou kunnen ontwikkelen. De kaarten bevatten onder andere functies, ruimtelijke accenten, referentiebeelden en een globaal voorstel voor de ontsluiting.

De drie modellen zijn gepresenteerd aan de klankbordgroep, waarna in groepsverband inhoudelijk werd gereageerd. Elke groep pitchte haar voorkeur en

opmerkingen, waarna in een gezamenlijke plenaire sessie een synthese werd gemaakt: een eerste gecombineerd model waarin zoveel mogelijk wensen, zorgen en kansen samenkwamen.

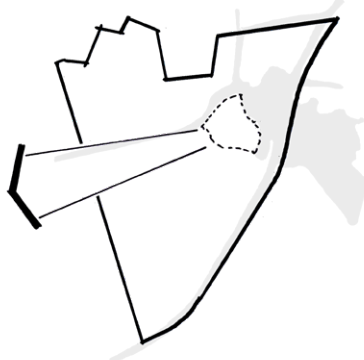
Deze gezamenlijke opbrengst vormde de basis voor de concept dorpsvisie zoals die in het vervolg van het proces verder is uitgewerkt.

1. Acupunctuur aan een groen-blauw hart

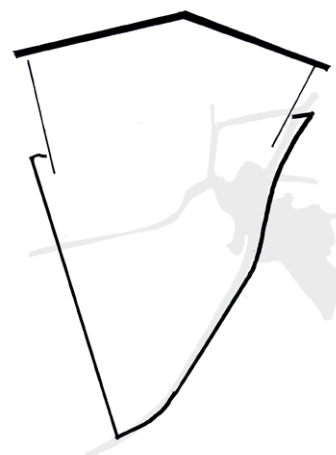
Inbreiden en verbeteren van
bestaand Grou

2. Grou watersport dorp

Het uitbreiden van het
dorpscentrum Grou

3. Venetië van het noorden

Natuurlijk een waterrijk uitbreiden.

Acupunctuur aan een groen blauw hart

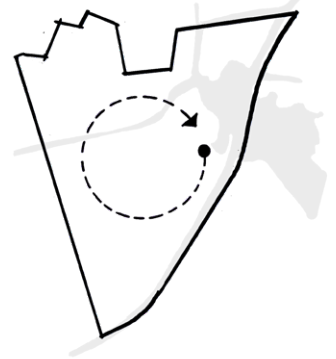
Inbreiden en verbeteren van bestaand Grou

CONCEPT

In dit model ligt de focus op het versterken en verfijnen van het bestaande dorp. Geen grootschalige uitbreidingen, maar gerichte ingrepen die de kwaliteit van wonen, leven en ontmoeten verbeteren. Vanuit het bestaande dorpsweefsel wordt gezocht naar plekken waar subtiele verdichting mogelijk is, zowel in het dorpscentrum als in woonwijken. Dit biedt ruimte voor nieuwe woonvormen en een meer diverse bewonerssamenstelling, zonder het dorps karakter aan te tasten.

Centraal in dit model staat het groenblauwe lint dat het dorp doorkruist. Door deze ecologische en recreatieve structuur te versterken en uit te breiden, wordt de relatie tussen de bestaande woonwijken en het water hersteld. Zo komt het landschap opnieuw dichterbij het dagelijks leven van de Grousters te liggen – een kwaliteit die van oudsher het leven in Grou typeert.

De inzet is subtiele vernieuwing met oog voor samenhang, erfgoed, duurzaamheid en leefkwaliteit.

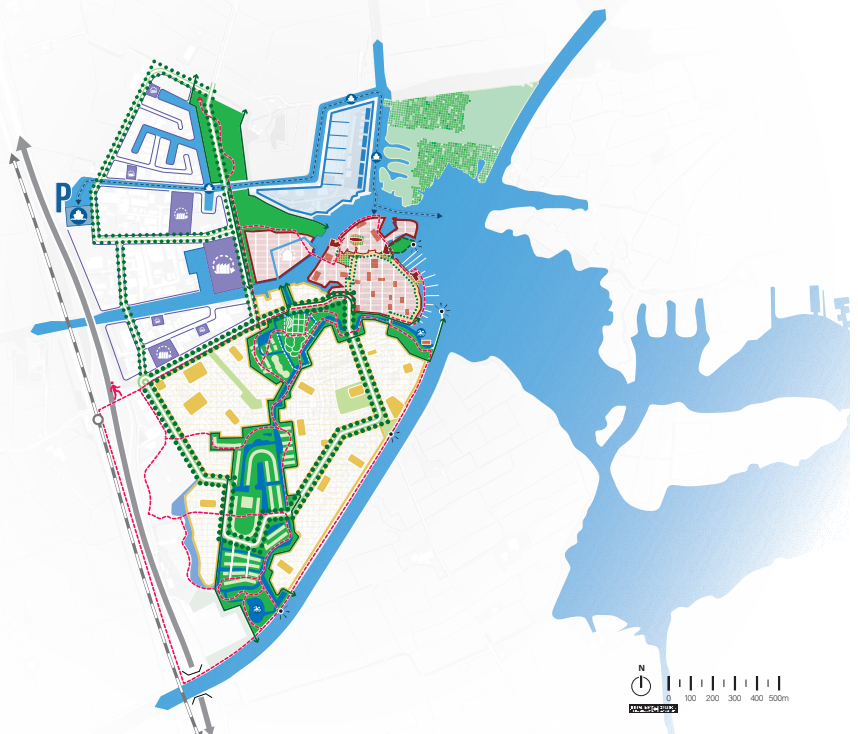
Bereikbaarheid

Spreading van verkeer, twee aders

CONCEPTMODEL

**Dit model heeft geen status, voorkeur e.d.*

Grou watersportdorp

Het dorpscentrum uitbreiden

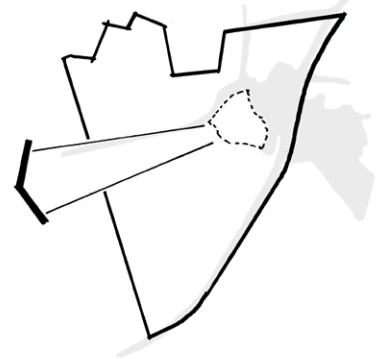
CONCEPT

In dit model wordt ingezet op een substantiële versterking van Grou als Fries watersportdorp bij uitstek. Door het dorpscentrum uit te breiden richting de Rjochte Grou ontstaat een nieuwe zone waarin het dorp zich opent naar het water. Deze uitbreiding vormt een dynamisch verlengstuk van het bestaande centrum, met ruimte voor wonen, werken, recreatie en verblijf.

Langs de Rjochte Grou en tussen het water en de Stationsweg ontstaat een levendig stadsdorp, waarin ondernemers, kleinschalige winkels, maatschappelijke voorzieningen en nieuwe verblijfsmogelijkheden samenkomen. De verweving van wonen en werken draagt bij aan een levendige, dorpse sfeer met een stedelijke touch.

Aan de entree van Grou verrijst zo een nieuw icoon: een markante toevoeging aan het dorpshart, herkenbaar vanaf het water én vanuit het station. Waterrecreatie fungeert als motor voor ontwikkeling, met kansen voor werkgelegenheid, seizoenverlenging en het versterken van de dorpsidentiteit als watersportcentrum van Fryslân.

Een nieuwe boulevard langs het water maakt het rondje Grou compleet: een aantrekkelijke, aaneengesloten route voor wandelaars en bezoekers, die het dorp beleefbaar maakt vanaf het water én vanaf de kade.

CONCEPTMODEL

**Dit model heeft geen status, voorkeur e.d.*

Bereikbaarheid
Nieuwe noordelijke afslag

Venetië van het noorden

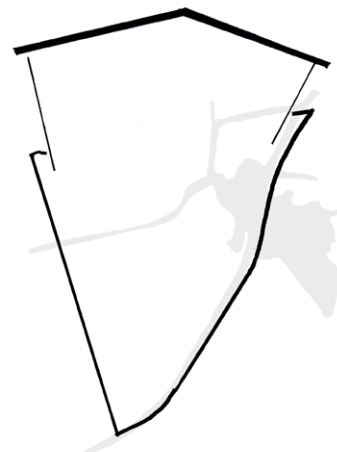
Natuurlijk en waterrijk uitbreiden

Dit model zet in op een noordelijke uitbreiding van Grou, waarin het landschap leidend is voor nieuwe vormen van wonen, werken en recreëren. Het bedrijventerrein Biensma Frisia wordt in noordelijke richting uitgebreid met een groene en duurzame korrel. Hier ontstaat ruimte voor ecologische bedrijvigheid en innovatieve woon-werkconcepten, zoals voedselbossen of agrarische erven die transformeren tot buurtschappen met woningen voor ouderen of collectieve woonvormen.

Ook wordt het omliggende akkerland getransformeerd tot een gebied voor zelfvoorzienende recreatie, met respect voor de kenmerkende Friese natuur. Natuurinclusief ontwikkelen staat centraal: landschappelijke structuren en ecologische kwaliteiten worden benut als drager van nieuwe functies. Rondom het Pikmeer krijgt het dorpscentrum bovendien een sterkere uitstraling. Door het centrum ook aan de noordzijde te laten groeien, ontstaat een breder en evenwichtiger dorpshart dat het water nadrukkelijk omarmt. Zo ontstaat een waterrijk woon- en leeflandschap waarin dorp, natuur en water met elkaar vervlochten raken – Grou als het Venetië van het Noorden.

Door de uitbreiding richting het noorden en het realiseren van een nieuwe afslag op de A32, ontstaat een sterker en robuuster noordelijk netwerk en draagt dit bij aan een betere bereikbaarheid van Grou.

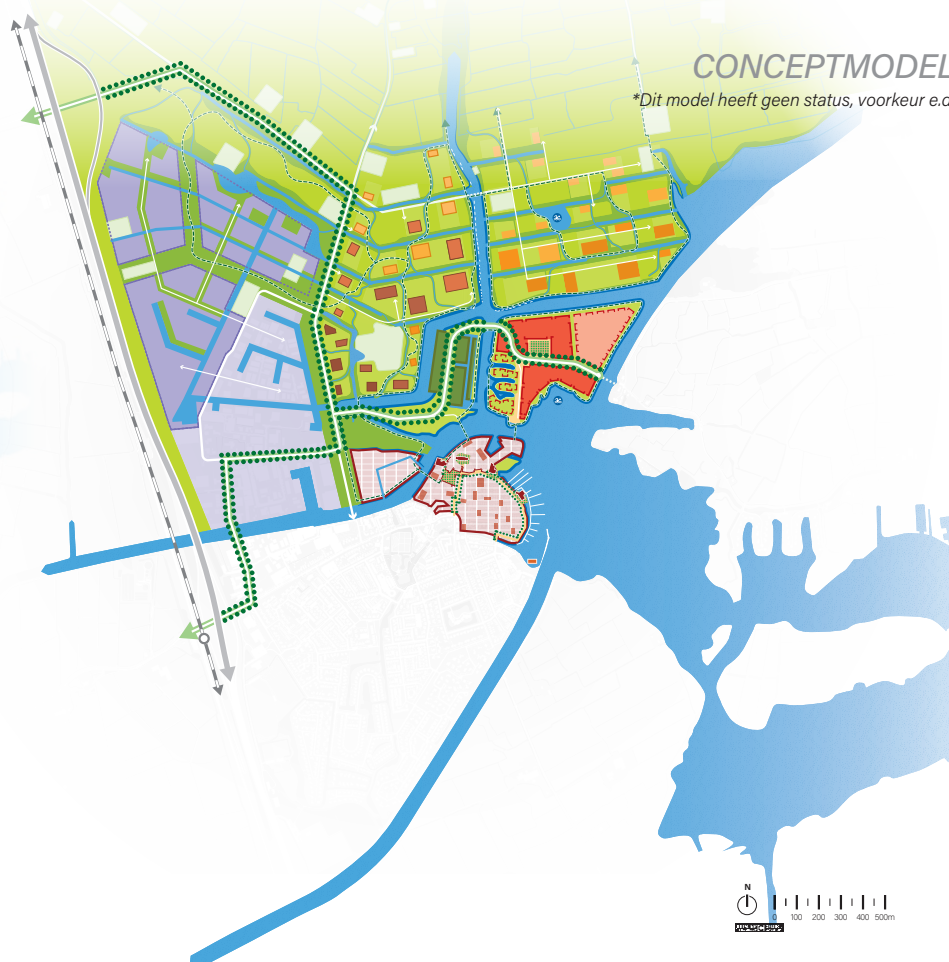
CONCEPT

CONCEPTMODEL

*Dit model heeft geen status, voorkeur e.d.

Bereikbaarheid
Spreading van verkeer, twee aders

Beoordeling van de drie modellen

1. Combinatie van de drie modellen wordt als het beste optie

Meerdere groepen geven aan dat een mix van elementen uit alle drie de modellen de meeste meerwaarde heeft. Bijvoorbeeld groenblauwe zones uit acupunctuur, woningbouw en recreatie uit Venetië van het Noorden en de watersportdorp-ideeën.

2. Groenblauwe structuren en recreatie zijn erg belangrijk

De groene en blauwe structuren (zoals wandelroutes, bosgebieden, zwemplekken) uit het acupunctuurmodel worden als zeer waardevol ervaren. Ook recreatieve voorzieningen zoals het Aquaverium en watertaxi's worden genoemd.

3. Mobiliteit en ontsluiting blijven cruciale aandachtspunten

De nieuwe ontsluitingsweg/afslag, en verbindingen worden positief ontvangen. Daarnaast zijn er twijfels over het mogelijke het effect van de sprong over de A32.

4. Woningbouw op specifieke locaties wordt gewaardeerd

Met name (permanente) woningen op Yn'e Lijte (mogelijk als nieuw dorpscentrum), aan de noordelijke randen van het dorp, en aan de Rjochte Grou wordt positief genoemd.

5. Herstructurering rondom Rjochte Grou en bedrijven opschuiven richting noorden een logische stap.

De wens om bestaande bedrijventerreinen te herontwikkelen/structureren komt duidelijk naar voren, dit in samenhang met de extra noordelijke afslag op de A32.

1. Acupunctuur aan een groen-blauw hart

1. Waardering voor groen en blauw: natuur en waterstructuren

De groene en blauwe structuren vallen positief op: wandelroutes, zwemplekken, recreatie, en versterking van de landschappelijke kwaliteiten worden gewaardeerd.

2. Recreatie als belangrijke drager

Groepen noemen recreatie als sterk punt: mooie plekken voor iedereen, aquaverium, watertaxi's, zwemmen, wandelen, en gebruik van bestaande kwaliteiten zoals Yn'e Lijte.

3. Kleinschalige woningbouw sluit goed aan bij het gebied

Laagbouw, ecowoningen en sociale huurwoningen passen volgens de reacties goed bij de schaal van Grou. Ook het permanent maken van recreatiewoningen wordt genoemd.

4. Behoeft aan betere ontsluiting en mobiliteitsoplossingen

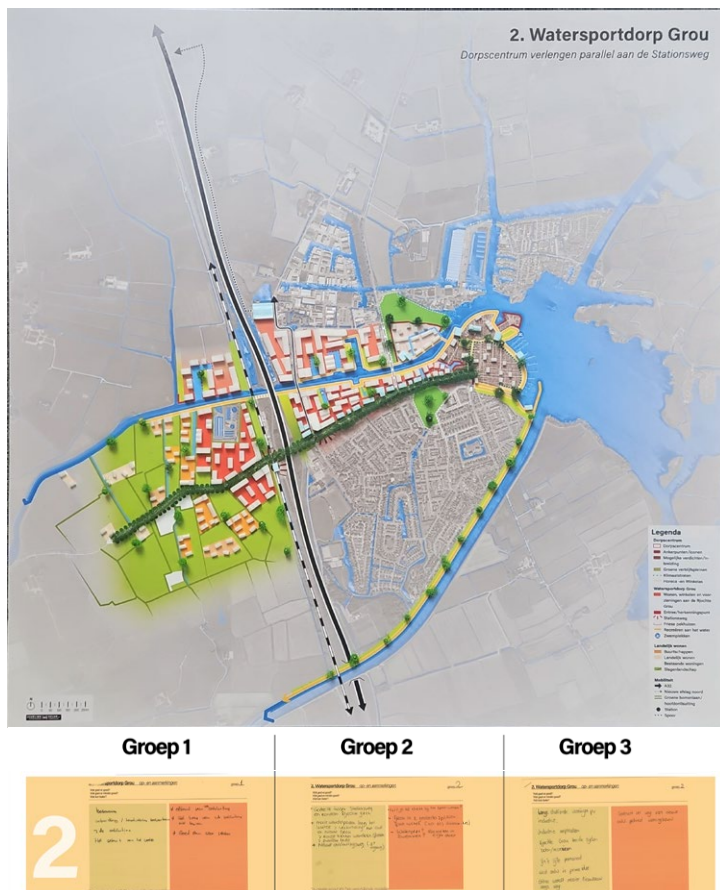
Ondanks de waardering voor de opzet, zijn er zorgen over de bereikbaarheid; verkeersdrukte, ontbrekende ontsluitingen en mobiliteitsoplossingen (zoals bruggen en pontjes).

5. Kritiek lange-termijn woningaanbod

Zorgen dat er op lange termijn mogelijk te weinig woningen worden gerealiseerd.

Groep 1	Groep 2	Groep 3

2. Grou watersport dorp

1. Herontwikkeling tot een heldere entree van Grou positief

Het aanpassen van de huidige entree van Grou bij de Stationsstraat, wordt gezien als een logische stap richting een kwalitatieve verbetering van de leefomgeving.

2. Positief over de tweede ontsluiting, maar is dit de goede invulling?

Hoewel een tweede ontsluiting soms positief wordt genoemd, is er veel twijfel: men vindt het niet logisch of te ver weg, en vraagt om een goed mobiliteitsplan.

3. Wonen (gemengd woonmilieu) in plaats van bedrijven wordt gewaardeerd

Er is steun voor woningbouw waar nu nog bedrijventerrein/industrie is, vooral nabij het station, mits goed ingepast.

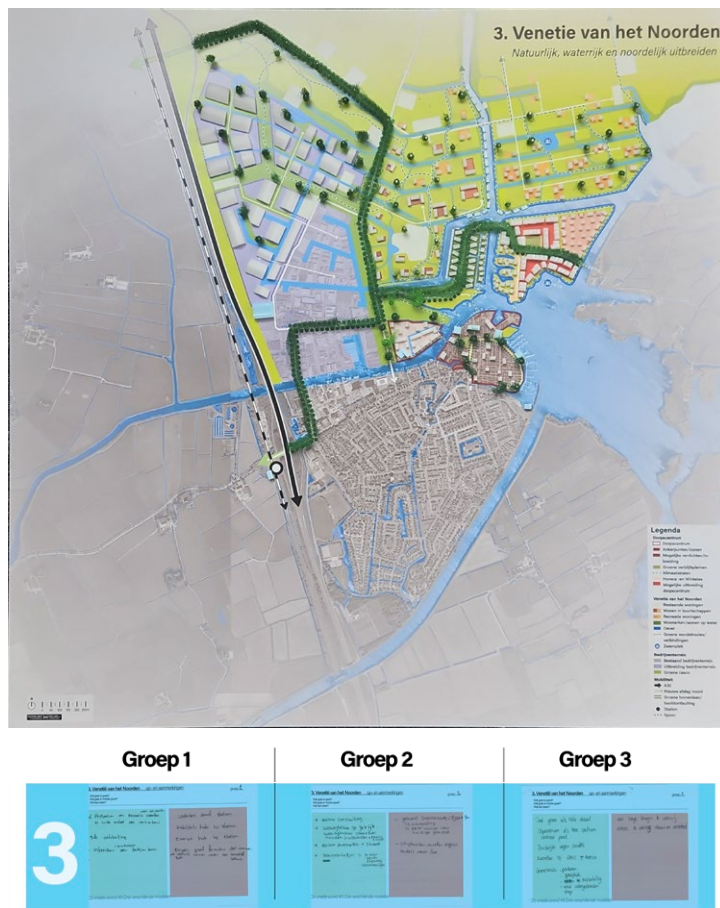
4. Bezorgdheid over de dorpsplitsing

De groepen hebben een oordeel over de 'plitsing' van Grou, wonen aan het spoor en de afstand tussen het centrum en de mogelijke nieuwe woningbouw aan de westkant.

5. Recreatie en gebruik van water als identiteit.

Er is waardering voor elementen als publieke kades en wandelpaden langs het water, mooie kans die verder vormgegeven kan worden en de identiteit van Grou vasthoudt, versterkt en vergroot.

3. Venetië van het noorden

1. Extra ontsluiting aan de A32 wordt positief ontvangen

In alle groepen wordt de tweede ontsluiting als een duidelijke verbetering gezien. Het helpt om de verkeersdruk te verlagen en maakt het gebied beter bereikbaar.

2. Woningbouw op Yn'e Lijte en richting het noorden wordt als passend gezien

Bewoners zien dit als logische plekken voor uitbreiding van het dorp. Vooral woningen voor bijvoorbeeld senioren passen goed in dit deel van Grou. Woonvormen zoals knarrenhofjes/seniorenhofjes.

3. Combinatie van wonen en recreatie spreekt aan en kan versterkend werken

De afwisseling van wonen met recreatieve plekken zoals zwemplekken, strandjes en wandelroutes maakt het gebied aantrekkelijker en leefbaarder.

4. Het ontwikkelen van het bedrijventerrein richting noorden als logische stap

Logisch om het bestaande Frisia en Biensma richting het noorden te ontwikkelen en te koppelen aan de nieuwe ontsluiting. Daarnaast ruimte voor verplaatsen Schiphuizen?

5. Entree op stationsweg en functies rondom station onderbelicht

Focus ligt erg op het noorden terwijl er langs de as van de Stationsweg kansen liggen.

4.4 Concept dorpsvisie Grou 2075

4

Tijdens de vierde co-creatie bijeenkomst heeft de klankbordgroep de concept dorpsvisie beoordeeld en aangescherpt. In werksessies is gereflecteerd op vier inhoudelijke lijnen die de ruimtelijke koers voor Grou richting 2075 ondersteunen:

1. Ruimtelijke impressie van de concept dorpsvisie
2. De vliegende start van concrete initiatieven
3. Mobiliteit als versterker van een aantrekkelijk centrum
4. De ontwikkeling van recreatie en toerisme

De reactie op het concept was overwegend positief. De visie werd gewaardeerd vanwege de integrale aanpak en de sterke rol van landschap, water, identiteit en mobiliteit in de toekomst van Grou. Vooral het idee om het dorpscentrum uit te breiden rond het Pikmeer, het versterken van de verbinding tussen centrum en

Rjochte Grou, en de gefaseerde ontwikkeling van bedrijvigheid en recreatie kregen veel bijval.

Tegelijkertijd zijn er door de klankbordgroep ook aandachtspunten benoemd, die in het vervolgtraject zijn meegenomen. Zo is er onder andere aandacht gevraagd voor het behoud van dorps karakter bij toekomstige verdichting, lokale regie, het goed inpassen van mobiliteitsoplossingen, en het zorgvuldig vormgeven van recreatie in relatie tot natuur en rust.

De feedback uit deze bijeenkomst heeft direct geleid tot een verbetering en verfijning van de concept dorpsvisie. In hoofdstuk 4 worden de aanscherpingen in beeld en tekst

1. Ruimtelijke impressie van de concept dorpsvisie

1. Betere bereikbaarheid door extra afslag

Extra afslag A32 en betere verbinding (brug) tussen nieuwe wijk (Have Halbertsma) en het bestaande dorp. Maar pas wel op met te veel bruggen.

2. Recreatieontwikkeling

Nieuwe zwemplekken en recreatiegebied Birstum worden gewaardeerd; waterrecreatie goed verankeren. Goed integreren, ivm met bestaande natuur.

3. Woningbouwmogelijkheden met behoud van dorpskarakter

Positieve houding ten aanzien van woningbouw bij o.a. Rjochte Grou, met behoud van dorpskarakter.

4. Groen en blauw versterken, onderdeel van Grou

Natuur en water blijven belangrijk voor Grou; inzetten op natuurinclusieve recreatie. Zwemplekken belangrijk en let op vogels in Grouster bos.

5. Lokale regie

Draagvlak voor ontwikkeling door lokale/coöperatieve partijen i.p.v. projectontwikkelaars.

2. Onderzoeksgebied vliegende start

Onderzoeksgebied vliegende start

1. Centrale verbinding dorpscentrum met Have Halbertsma

Het MFC verbindt oud en nieuw Grou op logische, aantrekkelijke locatie.

2. Kwalitatieve verblijfsruimte aan de kade

Uitbreiding van schoon zwemstrand, openbaar toegankelijke kade, wandelroutes en groene plekken verhoogt de leefkwaliteit.

3. Vergroening van de openbare ruimte

Groene lanen en toegangen zorgen voor een prettige en herkenbare dorpsentree. Betrek Wilhelminapark in/bij het centrum.

4. Goede bereikbaarheid, ruimte voor struinen

Bruggen, wandelroutes en watertaxi's dragen bij aan mobiliteit. Let op parkeren bij Groene Kruis locatie

5. Aandacht voor fasering

Belang van juiste volgorde in uitvoering wordt breed onderschreven, met oog voor parkeren en beleving.

3 - 4. Mobiliteit & recreatie

Stap 3: Mobiliteit versterkend voor attractief centrum

1. Bereikbaarheid van Grou door extra afslag

Extra noordelijke afslag en autoluw centrum met centrale parkeerhub maken het dorp bereikbaar en leefbaar. Van Vuren potentieel goede locatie. Let op logische ontsluiting bedrijventerrein.

2. Identiteit Grou als waterdorp versterken

Waterrecreatie past bij de identiteit van Grou; ontwikkeling moet uniek blijven en niet te massaal.

3. Ruimte voor verblijven, stappen en trappen

Wandel- en fietsroutes, inclusief veilige oversteekpunten, krijgen veel steun.

4. Verblijfsrecreatie met kwaliteit rondom Pikmar

Recreatie rond Pikmar mogelijk mits in balans met natuur en landschap. Moet geen dorpsvijver worden.

5. Heldere inrichting en routing

Bewegwijzering, parkeerstructuur en druktespreiding zijn belangrijke voorwaarden. Daarnaast blijft veiligheid rotonde aandachtspunt.

Stap 4: Ontwikkeling recreatie

4.5 Verfijning dorpsvisie Grou

5

Naast de klankbordgroep zijn ook diverse organisaties en verenigingen betrokken in gesprekken, waaronder:

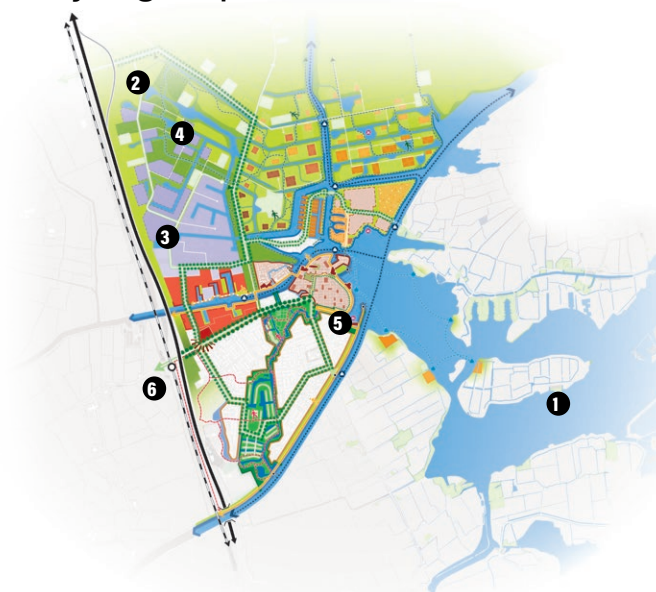
- Doarpskoöperaasje
- Pleatslik Belang Grou
- BusinessClub Grou
- Grou 2030
- Kwartiermakers
- Stuurgroep
- Belanghebbenden ontwikkeling Have Halbertsma

Daarnaast zijn er twee informatieavonden met vrije inloop georganiseerd, waar alle inwoners hun mening konden geven over de modellen en de verfijning van de dorpsvisie. De verzamelde verhalen, opmerkingen en belangen zijn meegenomen of overwogen bij het opstellen van de visie. Juist door deze brede dialoog kwamen details en verschillen goed naar voren. Er was ruimte voor zowel positieve als kritische geluiden, bijvoorbeeld over bereikbaarheid en parkeren, maar ook over de voorkeuren voor de verschillende modellen.

Concept dorpsvisie

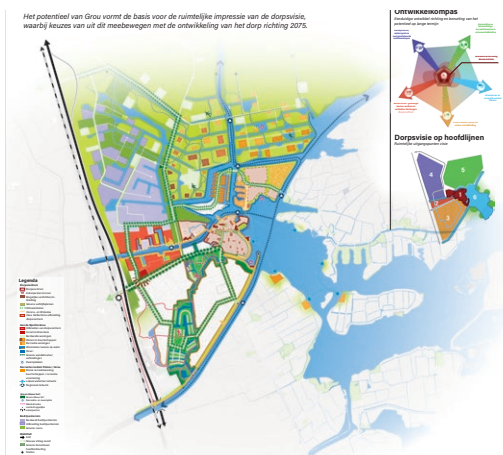

Verfijning dorpsvisie

Doorgevoerde aanpassingen: van concept dorpsvisie naar Dorpsvisie Grou

- 1** Het inpassen van recreatieve mogelijkheden rondom het Pikmar, zodat deze sterker met Grou verbonden is, is in mindere mate toegepast in de verfijning van de dorpsvisie en is het sterker maar in kleinere vorm geconcentreerd rondom het Pikmar.
- 2** Een vaak gehoorde opmerking is de scheiding van verkeerstromen die de veiligheid van de verschillende gebruikers moet borgen. Door het Biensma - Frisia bedrijventerrein aan de westkant van de nieuwe afslag aan te sluiten kunnen vrachtwagens in een keer worden opgevangen en efficiënt en gescheiden richting de bestemming.
- 3** De aantakking van het water voor bedrijven gaat niet meer via Aquaferium, dit zou betekenen dat het weer een brug nodig zou hebben. Deze gaat nu via de bestaande route richting het noorden, waar het na de nieuwe aansluiting 'vrij' kan bewegen en aansluiten op de nieuwe structuur gekoppeld aan de bedrijven. Hierdoor ontstaat er een natuurlijke en efficiënte scheiding voor verkeer op land en verkeer op water.
- 4** Nieuwe structuur voor de noordelijke uitbreiding van het huidige bedrijventerrein Biensma - Frisia, wat meer aansluit op de groen blauwe structuur i.c.m. het bedrijventerrein.
- 5** Het strand en de zwemplek heeft een nog belangrijkere plek gekregen in de verfijning van de dorpsvisie. Daarbij kijkend waar er eventueel in de toekomst nog meerdere zwemplekken te integreren zijn in toekomstig Grou.
- 6** Station Jirsum - Grou lijkt in de conceptversie niet betrokken te worden bij de dorpsvisie. Deze is essentieel om deze intergraal mee te nemen en onderdeel te maken van Grou. De ruimtelijke kwaliteit en identiteit tot en voorbij het station trekken, moet er voor zorgen dat, wanneer je aankomt op het station, dat je in Grou bent en verbonden voelt met het dorpscentrum.

1. Verbeterde ontsluiting en verkeersveiligheid

Een extra afslag en gesplitste toegang voor industrie en wonen verhoogt de veiligheid en leefbaarheid.

2. Openbare ruimte aan het water beter benutten

Recreatie bij het Pikmeer wordt gewaardeerd; er is behoefte aan toegankelijke zwemplekken – bestaande locaties verbeteren of een tweede locatie creëren (zoals de ijsbaan).

3. Brug als belangrijke schakel

Een beweegbare brug wordt als kansrijk gezien voor verbinding, maar roept ook vragen op over functie (jachthaven vermijden) en toegankelijkheid.

4. Schaal en maat van toekomstige bebouwing

Er is zorg dat stedelijke elementen qua schaal niet passen bij het dorps karakter van Grou.

5. Stationsomgeving verbeteren

Het station wordt als 'zielig' ervaren: dit vraagt om verbetering in uitstraling en functionaliteit (denk aan bereikbaarheid en fietsveiligheid).

Opmerkingen op Vliegende start

gende start

te stappen/acties zijn nodig?

1. Goede bereikbaarheid als basisvoorwaarde

Extra (fiets- en vracht)ontsluitingen zijn cruciaal voor een succesvolle start van de ontwikkeling, onder andere richting het industrieterrein.

2. Water en natuur als openbare ruimte inzetten

Strand, zwemplek en wandelpaden langs de Rjochte worden als waardevolle eerste stappen gezien, mits publiek toegankelijk.

3. Financiering en samenwerking essentieel

Vooruitgang hangt af van samenwerking met gemeente, private partijen en het vinden van financiële middelen (subsidies).

4. Nieuwe functies voor bestaande plekken

Locaties zoals de oude ijsbaan kunnen hergebruikt worden als zwemplek of andere recreatieve voorziening.

5. Inclusieve recreatievoorzieningen

Er is aandacht nodig voor toegankelijk recreëren voor mensen met minder financiële middelen – publieke plekken zijn belangrijk.

Opmerkingen op Perspectief Grou 2075

an een levendig en bruisend Grou aan het water

misbare bouwstenen voor een krachtig, aansprekend en uitnodigend toekomstperspectief voor Grou?

1. Water als verbindende en speelse factor

Spelen aan en in het water voor kinderen is een sterk toekomstbeeld, mits veilig en openbaar toegankelijk.

2. Brug als katalysator voor verbinding

De brug (bij voorkeur alleen voor fietsers/voetgangers en beweegbaar) wordt gezien als noodzakelijk voor een levendig centrum en dag/nacht bereikbaarheid.

3. Duurzaam bouwen in hout en lage dichtheid

Hoogbouw is ongewenst – bouwen met hout en een groene inpassing buiten de dorpskern zijn sterk gewenste uitgangspunten.

4. Parkeerdruk in balans met centrumfunctie

Parkeren is noodzakelijk voor bereikbaarheid van het centrum; gebruik van locaties zoals de Groene Kruis-locatie wordt als oplossing genoemd.

5. Ruimte voor ontmoeting en identiteit

Suggesties als een koffiebar in de begane grond of openbare plekken langs het water dragen bij aan een ander, aantrekkelijk gevoel in het dorp.

17 november 2025